

การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

โดย

นางสาว ธารณา คู่พงศกร

วันที่..... 12 พ.ค. 2552.....
เลขทะเบียน..... 011501.....

อพ.

910.921

๕ 521 ๗

ธ.กร. ๖๒๗.

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกริก

พ.ศ. 2551

European Elderly Tourist's Behavior in Phuket

By

Miss Tharana koophongsaorn

**A Study Report Submitted in Partial Fulfillment of the
Requirements of the Master of Public Administration**

Graduate School

Krirk University

2008

มหาวิทยาลัยเกริก
บัณฑิตวิทยาลัย
สารนิพนธ์

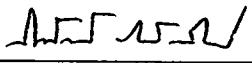
ของ
นางสาวธารณา คู่พงศกร

เรื่อง
การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดมหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2551

ประธานกรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

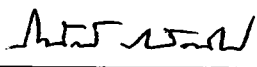
กรรมการสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ)

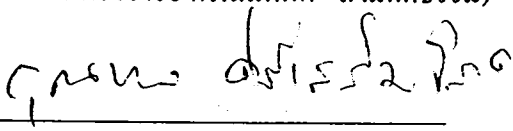
กรรมการสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ รัตนเพียรธัมมะ)

หัวหน้าสาขาวิชา

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษฏา ศรีเสริมโชค)

หัวข้อสารนิพนธ์	การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต
ชื่อผู้ศึกษา	นางสาว ธารณา คู่พงศกร
หลักสูตร/คณะ/มหาวิทยาลัย	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต/บัณฑิตวิทยาลัย/มหาวิทยาลัยเกริก
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม
ปีการศึกษา	2550

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต” เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีเชิงปริมาณ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการแจกแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุ จำนวน 100 ตัวอย่าง

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะโดยสารมาโดยเครื่องบิน และจะไม่ค่อยเดินทางมาคนเดียว รวมถึงจำนวนวันที่มานั้นมาเป็นระยะเวลาสั้นๆ เมื่อมาแล้วไม่มีความต้องการในการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาตามคำแนะนำจากผู้อื่น และมักจะพักในที่พักที่เป็นลักษณะ โรงแรมซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาและสามารถมองเห็นทะเลได้ แต่จะต้องการห้องพักในลักษณะบ้านเดี่ยวซึ่งมีรูปแบบแบบไทยๆ สิ่งสำคัญที่ต้องการให้มีในที่พักนั้น คือ ความสะดวกน้ำและต้องการใช้รถยนต์ของทางโรงแรมเป็นพาหนะ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะทำการติดต่อบริษัทมากกว่าการมาเอง ส่วนสถานที่ที่ต้องการจะไปในั้นส่วนมากจะเป็นชายหาด และยังคงต้องการที่จะไปเที่ยวที่จังหวัดกระบี่ เป็นส่วนใหญ่รวมถึง เกาะพีพี อีกด้วย ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจ คือ การอาบแดด และการดำดูปะการังน้ำตื้นเพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาพักผ่อน อีกทั้งยังต้องการอาหารทะเลและอาหาร ไทยเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการแสดงที่สนใจนั้น จะสนใจการแสดงของภูเก็ตแฟนตาซี สุดท้ายนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มองว่าต้องการไกด์ เพศชาย อายุประมาณ 35 ปี ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยในการอำนวยความสะดวกท่องเที่ยวอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต การวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากความกรุณาช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ สามัคคีธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ และตรวจสอบเนื้อหาของสารนิพนธ์โดยละเอียด เพื่อปรับปรุงให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสำเร็จสมบูรณ์ที่สุด และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาครั้งนี้ ต้องขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ และต้องขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้จนสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณ ผู้ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดีขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลง ทั้งที่กล่าวมาข้างต้นและที่มิได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

นางสาว ธรรณา คู่พงศกร

มหาวิทยาลัยเกริก

พ.ศ.2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(2)
สารบัญตาราง	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	3
1.4 ข้อจำกัดของการศึกษา	4
1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการศึกษา	5
2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่ช่วยพฤติกรรมนักท่องเที่ยว	5
2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	11
2.3 ความหมาย ความสำคัญ และหลักการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	21
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	25
2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	28
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	33
3.1 รูปแบบการศึกษา	33
3.2 กลุ่มตัวอย่าง	33
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	33
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	33
3.5 การประมวลผลข้อมูล	34
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	34

(4)

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	35
4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว	39
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	54
5.1 สรุปผลการวิจัย	54
5.2 การอภิปรายผล	56
5.3 ข้อเสนอแนะ	57
ภาคผนวก	59
แบบสอบถาม	60
บรรณานุกรม	65
ประวัติผู้ศึกษา	67

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมาจากประเทศ	35
2	แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	36
3	แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	37
4	แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	37
5	แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	38
6	แสดงค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้	39
7	แสดงการเดินทางมาจังหวัดภูเก็ต	40
8	แสดงผู้ร่วมเดินทาง	40
9	แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทาง	41
10	แสดงจำนวนวันที่อยู่ในประเทศไทย	41
11	แสดงจำนวนวันที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ต	42
12	แสดงความต้องการในการเปลี่ยนที่อยู่ขณะอยู่ในภูเก็ต	42
13	แสดงเหตุผลที่มา	43
14	แสดงประเภทของที่พัก	43
15	แสดงที่ตั้งของที่พัก	44
16	แสดงแบบห้องพัก	44
17	แสดงชนิดของที่พัก	45
18	แสดงสไตล์ของห้องพัก	45
19	แสดงประเภทของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งของห้องพัก	46
20	แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก	46
21	แสดงพาหนะที่ใช้	47
22	แสดงวิธีการเดินทางมา	47
23	แสดงสถานที่ที่ต้องการไปเที่ยว	48
24	แสดงจังหวัดต่างๆที่ต้องการไป	48
25	แสดงเกาะต่างๆที่ต้องการจะไป	49
26	แสดงกิจกรรมที่น่าสนใจ	50
27	แสดงจุดประสงค์ที่มา	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	แสดงประเภทของอาหาร	51
29	แสดงการแสดงที่น่าสนใจ	52
30	แสดงสิ่งที่มีอำนาจความสะดวก	52
31	แสดงเพศไกด์	53
32	แสดงอายุไกด์	53

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการท่องเที่ยวได้มีบทบาทในการสร้างรายได้ให้กับประเทศมาก เพราะการท่องเที่ยวนั้นเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชน ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชนต่างๆเพิ่มขึ้น จากความสำคัญตรงนี้รัฐบาลจึงมักมีนโยบายต่างๆมาส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2530 รัฐบาลได้ประกาศให้เน้น มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย อันเป็นการเริ่มต้นของการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการและดำเนินการเป็นเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาการท่องเที่ยว กล่าวคือมุ่งเน้นการเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ผลของการพัฒนาทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศสูงเป็นอันดับหนึ่งติดต่อกันมาเป็นระยะเวลายาวนานหลายปี (กองสถิติและวิจัย, 2538:49; อ่างอิงในกุสุมา สว่างพันธุ์, 2547:บทนำ)

ปัจจุบันรัฐบาลมีนโยบายรณรงค์ส่งเสริมการท่องเที่ยวในระดับประเทศสู่สากล และยังมีนโยบายให้ทุกจังหวัดร่วมรณรงค์โดยการเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ รือพื้นประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อประชาสัมพันธ์จุดเด่นของจังหวัดเขินชวนให้คนเดินทางมาท่องเที่ยว

ภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสวยงามมากแห่งหนึ่งของประเทศไทย จนได้รับการขนานนามว่า “ไข่มุกอันดามัน” ซึ่งนับว่าได้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวหลักทางชายฝั่งทะเลอันสวยงามด้านหนึ่งของโลก เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยความสำคัญเพิ่มมากขึ้นเมื่อได้บรรจุแผนที่พัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นครั้งแรก (ชนาภรณ์ รุ่งโรจน์, 2527 อ้างถึงใน อรวรรณ พันธุ์เนตร, 2541:2) จังหวัดภูเก็ต เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ทางภาคใต้ตอนบนด้านฝั่งตะวันตกของประเทศไทย ลักษณะภูมิประเทศเป็นหมู่เกาะ ประกอบด้วยเกาะภูเก็ตและเกาะบริวารอีกจำนวน 3 เกาะ มีพื้นที่รวมทั้งหมด 570.034 ตารางกิโลเมตร หรือ 356,271.25 ไร่ สภาพแวดล้อมโดยรวมมีความสวยงามตามธรรมชาติประกอบด้วยภูเขา ป่าชายเลน ชายหาด ทะเล เกาะแก่งต่างๆ ที่มีแนวปะการังและทัศนียภาพได้ทะเลที่สวยงาม นอกจากนี้ยังมีขนบธรรมเนียมประเพณีและ

ศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ ได้แก่ เทศกาลกินเจ เป็นต้น (สำนักงานสถิติจังหวัดภูเก็ต, 2544: บทนำอ้างถึงในกุสุมา สว่างพันธุ์, 2547: บทนำ) ทำให้จังหวัดภูเก็ตมีการเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ส่งผลให้เป็นภาคเศรษฐกิจหลักที่ทำรายได้นำเงินตราจากต่างประเทศให้แก่จังหวัดและประเทศในแต่ละปีจำนวนมหาศาล ในปี พ.ศ. 2543 มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 3,334,613 คน สามารถทำรายได้ให้แก่จังหวัดภูเก็ตเป็นเงิน 62,248.7 ล้านบาท (สมบูรณ์ อัยรักษ์และคณะ, 2545:3 อ้างถึงในกุสุมา สว่างพันธุ์) และในปี 2540 มีนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากยุโรป ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน 2550 จำนวนทั้งสิ้น 716,754 ซึ่งเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเป็นจำนวนมากจากทวีปอื่นๆ จากจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1,378,742 คน (รายงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยภาคใต้เขต 4, 2550)

ในปี 2546 จังหวัดภูเก็ตจึงได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. 2547-2550 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาของจังหวัดให้เป็น “ศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลก มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีเอกลักษณ์ วัฒนธรรม และการพัฒนาที่ยั่งยืน” (ฐานะพงศ์ กออุดม, 2549: บทนำ)

การส่งเสริมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ต้องพัฒนาให้เกิดความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวยังเป็นสิ่งสำคัญอันจะเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยวที่ยังไม่เคยมาเที่ยว แล้วกลับมาเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตอีก สำหรับการท่องเที่ยวอันน่าสนใจ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, การท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ สามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ได้ในอนาคต หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากรัฐบาลและเอกชน และในปัจจุบันได้มีนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้สูงอายุของชาวยุโรปซึ่งให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยวพักผ่อนเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี สถาปัตยกรรมและวัฒนธรรมท้องถิ่น อาทิ บ้านเมืองเก่า ซึ่งมีดี โบราณที่มีรูปทรงทางสถาปัตยกรรมแบบชิโน โปรตุกีส และการมีหมู่บ้านชาวเลที่ทำการประมงแบบพื้นบ้าน เป็นต้น ดังนั้นการส่งเสริมและการพัฒนาในด้านการท่องเที่ยวของผู้สูงอายุ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการขยายกิจกรรมการท่องเที่ยวภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวประเทศไทย (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2539: 45 อ้างอิงในกุสุมา สว่างพันธุ์, 2547: 3)

นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากคนทั่วไปคือ ผู้สูงอายุส่วนมากจะใช้เวลากับการพักผ่อนมากกว่าการเที่ยวรื่นเริง รวมถึงกิจกรรมที่ต้องใช้กำลังและกิจกรรมตื่นเต้น เนื่องจากด้วยผู้สูงอายุบางคนมีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย อย่างเช่น บางคนมีโรคประจำตัว โรคหัวใจ ผู้สูงอายุคนนี้ก็ไม่สามารถทำกิจกรรมที่มีความตื่นเต้นได้ หรือผู้สูงอายุบางคนเป็นโรคเบาหวาน ก็จำเป็นต้องมีการควบคุมเรื่อง อาหาร อาหารที่รับประทานอาจจะต้องเน้นผัก งดอาหารประเภทแป้ง และน้ำตาล เป็นต้น นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุนั้นจะมีวงเงินในการใช้จ่ายในการท่องเที่ยวค่อนข้างสูง เพราะ บางคนเก็บเงินเพื่อมาท่องเที่ยวหลังเกษียณการทำงาน บางคนต้องการให้รางวัลกับตัวเอง

บางคนต้องการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น และ นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุยังมักจะท่องเที่ยวและเข้าพักในแต่ละครั้งโดยใช้เวลาหลายๆ กล่าวคือ ท่องเที่ยวแต่ละครั้งใช้เวลาหลายวัน

เนื่องจากผู้ศึกษามีธุรกิจที่พักในจังหวัดภูเก็ต ประกอบกับมูลเหตุที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยศึกษาจากความต้องการเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการจัดกิจกรรมและการให้บริการเพื่อนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อรองรับผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ได้อย่างตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

1. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

2. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมและการให้บริการของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

1.3.2 ขอบเขตด้านนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้การสุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา ใช้ระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ธันวาคม 2550-เมษายน 2551

1.4 ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะยุโรปเองก็มีภาษาของตนเองในบางประเทศ จึงทำให้ยากในการจัดเก็บข้อมูลที่มีระยะเวลาจำกัด

1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นหรือสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม เพื่อความสนุกสนาน บันเทิง เริงรรมย์ เพื่อการประชุมสัมมนา การเดินทางเพื่อศึกษาความรู้ การเดินทางเพื่อการกีฬา การเดินทางเพื่อติดต่อธุรกิจ การเดินทางเพื่อเยี่ยมเพื่อนญาติพี่น้อง การเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ตลอดจนการเดินทางท่องเที่ยวของผู้สูงอายุเพื่อพักผ่อน

ความพร้อมด้านการจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สภาพหรือสภาวะของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุที่สามารถจะรับจากแหล่งท่องเที่ยวให้มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติเป็นหลัก หรือมีวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ตลอดจนสามารถจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแก่ผู้สูงอายุได้อย่างสอดคล้องกับสภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมและการให้บริการ หมายถึง สร้างความประทับใจ และจัดกิจกรรม ให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวผู้สูงอายุประเทศยุโรปในขณะที่ท่องเที่ยวอยู่ในภูเก็ต

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความคิดและความรู้สึกรวมถึงการปฏิบัติตัวของนักท่องเที่ยวยุโรปที่เข้ามาท่องเที่ยวและพักอาศัยอยู่ในจังหวัดภูเก็ต

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้สูงอายุที่มาจากประเทศยุโรปอายุระหว่าง 50 ปีขึ้นไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการศึกษา

ในการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ผู้ศึกษาได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดและแนวทางในการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมนักท่องเที่ยว
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีว่าเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
- 2.3 ความหมาย ความสำคัญและหลักการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.1 แนวคิด ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

2.1.1 นิยามและความหมาย

พฤติกรรม คือ การแสดงออกของการกระทำกิจกรรมใดๆก็ตามแบบคล้ายคลึงกันบ่อยครั้งจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มหรือของคน ความหมายของคำว่าพฤติกรรมอาจจะคล้ายกับคำวา นิสัย แต่จะแตกต่างกันเพียงมีการแสดงออกมาให้เห็นได้ถือว่าเป็นพฤติกรรม หากไม่แสดงออกมาให้เห็นเราจะเรียกว่านิสัย ตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า Behaviour หรือ Behavior ซึ่งแปลว่า การปฏิบัติตัว ความประพฤติ คุณสมบัติ พฤติกรรม อาการ หรือ การแสดงออก

องค์การท่องเที่ยวแห่งโลก (World Tourism Organization : WTO) ได้ประกาศใช้คำนิยามเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว ดังนี้

Travelers หมายถึง ผู้เดินทาง นักเดินทาง นักท่องเที่ยว ซึ่งจะรวมทั้งผู้ที่สามารถนำมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ เช่น นักท่องเที่ยว (Tourist) และเก็บรวบรวมเป็นสถิติไม่ได้ เช่น ผู้อพยพ (Immigrants) ผู้เร่ร่อน (Nomads) ผู้โดยสารที่เดินทางผ่าน (Transit passengers) ผู้ทำงานตามชายแดน (Border worker) ผู้ปฏิบัติราชการที่ได้รับมอบหมายในประเทศนั้นๆ (Diplomats, Representatives of consulates, Member of Armed force) ผู้ลี้ภัย

Visitors หมายถึง ผู้มาเยือน นักท่องเที่ยว โดยแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. Tourists หมายถึง นักท่องเที่ยวที่ค้างคืน เดินทางมาเยือนและพักอยู่ในประเทศ ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป โดยใช้บริการสถานที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ (Local accommodation) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยว ดังนี้

- International tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน เดินทางเข้ามาในประเทศและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่มากกว่า 60 วัน
- Domestic tourist หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน อาจเป็นคนไทย หรือคนต่างด้าวที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางมาจากจังหวัดที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ ระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน

2. Excursionists หมายถึง นักทัศนาจร นักท่องเที่ยวที่ไม่ค้างคืน (Day visitor) เดินทางมาเยือนชั่วคราวและอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมงและไม่ได้ใช้สถานบริการที่พักแรม ณ แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เช่น ผู้ที่เดินทางมากับเรือสำราญ (Cruise) โดยแยกตามลักษณะของนักท่องเที่ยวได้ในทำนองเดียวกัน คือ

- International excursionist หมายถึง นักทัศนาจรระหว่างประเทศ
- Domestic excursionist หมายถึง นักทัศนาจรภายในประเทศ

นักท่องเที่ยวยุคใหม่ประเภท Tourist และ Excursionists เป็นกลุ่มนักเดินทาง (Travelers) ที่สามารถติดตามการเดินทางและจัดเก็บเป็นข้อมูลสถิติได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวเป็นอย่างมากในการวิเคราะห์เพื่อทราบความต้องการและพฤติกรรมกรบริโภคของนักท่องเที่ยวที่เป็นตลาดเป้าหมาย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (Tourism Authority of Thailand) ได้กำหนดนิยามของนักท่องเที่ยวยุคใหม่สอดคล้องกับข้อกำหนดขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization : WTO) ดังนี้

“Any person residing within a country, irrespective of nationality, traveling to a place within this country other than his usual place of residence for a period of not less than 24 hours or one night for a purpose other than the exercise of remunerated activity in the place visited. The motives for such travel may be

1. leisure (recreation , holidays , health , studies , religion , sports)
2. business , family , mission , meeting. (1981: 89)”

“ผู้หนึ่งผู้ใดที่พำนักอาศัยในถิ่นพำนักของตนและถือสัญชาติของถิ่นพำนักนั้น เดินทางไปยังอีกสถานที่หนึ่งซึ่งไม่ใช่ที่พำนักถาวรของตนไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมงหรือค้างคืน เพื่อจุดประสงค์นอกเหนือจากการออกกำลังกาย หรือกิจกรรมที่หากำไรในแหล่งเขื่อน การท่องเที่ยวอาจหมายถึง

1. การพักผ่อน (นันทนาการ หุคพักผ่อน สุขภาพ การศึกษา การกีฬา)
2. ธุรกิจ เยี่ยมครอบครัว การกิจ การประชุม”

2.1.2 ประเภทของนักท่องเที่ยว

ในประเทศไทยธุรกิจด้านท่องเที่ยวได้แบ่งนักท่องเที่ยว ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติท่องเที่ยวภายในประเทศ (Inbound Tourist) คือ การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มีถิ่นพำนักถาวรในประเทศไทย เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย Inbound Tourist มักได้รับการสนับสนุนจากหน่วยหรือองค์กรของรัฐมากที่สุด เพราะเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเยี่ยมชมและเที่ยวชมประเทศ และก่อให้เกิดรายได้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของประเทศ โดยภาพรวมรายได้จากการท่องเที่ยวเมื่อปี พ.ศ. 2539 (ปี ค.ศ. 1996) รวมทั้งสิ้น 219,364 ล้านบาท จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทยจำนวน 7.19 ล้านคน และสานต่อด้วยการเปิดโครงการ Amazing Thailand 1997-1998 ทำให้ในปี พ.ศ. 2542 (ปี ค.ศ. 1999) มีรายได้จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 8.58 ล้านคน
2. นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourist) คือ การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นพำนักในประเทศไทยและเดินทางท่องเที่ยวอยู่ภายในประเทศไทย นักท่องเที่ยวภายในประเทศได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐรองลงมา โดยเฉพาะในประเทศไทยเมื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเริ่มโครงการ “ไทยเที่ยวไทย” ด้วยเห็นศักยภาพของนักท่องเที่ยวไทยในการเดินทางและจับจ่ายใช้สอยซื้อของที่ระลึกตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆอีกทั้งประสานนโยบายลดการขาดดุลด้านการท่องเที่ยว (Balance of Payment) และคาดหวังว่าเม็ดเงินจะหมุนเวียนอยู่ภายในประเทศ รายจ่ายของนักท่องเที่ยวภายในประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2539 (ปี ค.ศ. 1996) มีจำนวนประมาณ 156,434 ล้านบาทจากจำนวนนักท่องเที่ยว 52.5 ล้านครั้ง และยังอยู่ในโครงการอนุรักษ์เที่ยวเมืองไทย ใช้ของไทย ของไทย ของรัฐบาลด้วย จึงนับว่าได้รับการสนับสนุนไปด้วยในตัว

3. นักท่องเที่ยวไทยไปนอกประเทศ (outbound Tourist) คือการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีถิ่นพำนักอาศัยอยู่ในประเทศไทย เดินทางออกไปท่องเที่ยวยังประเทศอื่น ๆ นักท่องเที่ยวเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือองค์กรของรัฐน้อยที่สุด แต่กลับเติบโตสวนกระแสเศรษฐกิจและนับว่าเป็นธุรกิจที่นำเงินตราออกนอกประเทศเป็นอันดับต้นๆ เช่นกัน อัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาอยู่ในระดับ ประมาณร้อยละ 15 โดยเมื่อปี พ.ศ. 2539 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยออกเดินทางท่องเที่ยวนอกประเทศ 1.85 ล้านครั้งและใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวนอกประเทศถึง 105,621 ล้านบาทจนเมื่อเกิดวิกฤตเศรษฐกิจขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2539 จนถางปี พ.ศ. 2540 ต่อกันทำให้เกิดการชะงักงันในการเดินทางท่องเที่ยวและทำให้เกิดปัญหาอย่างรุนแรงกับธุรกิจประเภทนี้ ดังนั้น คำว่า “พฤติกรรมนักท่องเที่ยว” หรือ “Tourism Behavior” จึงหมายถึง การแสดงออกถึงลักษณะการกระทำของนักท่องเที่ยว กลุ่มชน(ชาติ)นั้นๆ

William Wells ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า นักท่องเที่ยวต่างชาติมักมีรูปแบบของพฤติกรรมหรือนิสัยที่สามารถสังเกตได้ดังนี้

1. กระฉับกระเฉง ค้าวร้าว ทำงานเก่ง
2. สนใจในประสบการณ์ใหม่ รวมถึงการเสียบกัต่างๆ
3. สนใจในการแต่งตัว สนใจซื้อเสื้อผ้า
4. เข้าสังคมเก่ง ชอบสังสรรค์
5. มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง

แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 4 ประการคือ

1. สิ่งกระตุ้นความต้องการในการท่องเที่ยว (Energizer of Demand)

หมายถึง ความน่าสนใจของสิ่งจูงใจต่างๆของสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นสิ่งชักนำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ดังกล่าว หรือ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเดินทางเพื่อการพักผ่อน หรือ ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น วันหยุดประจำปี วันหยุดพักผ่อนประจำปี

2. สิ่งกั้นกรองความต้องการ (Filterers of Demand)

หมายถึงสิ่งต่างๆที่ทำให้ความต้องการทางการท่องเที่ยวถูกระงับ หรือ ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการ ในการเดินทางลดน้อยลง อันได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ระดับรายได้ที่คงเดิม ความเปลี่ยนแปลงของค่าเงิน ปัจจัยทางสังคม เช่น กลุ่มอ้างอิง(

Reference Group) ทักษะทางวัฒนธรรม ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา เช่น ความเสี่ยงทางการท่องเที่ยว ความคิดเห็นและการยอมรับความแปลกใหม่ของนักท่องเที่ยวแต่ละคน

3. สิ่งกระทบ (Affectors)

หมายถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆที่นักท่องเที่ยว ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อมจากแหล่งข้อมูล หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งเสริมการขายซึ่งส่งผลให้นักท่องเที่ยวเกิดพฤติกรรมทางการเรียนรู้ ทักษะและการมองภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆแตกต่างกันออกไป

4. บทบาทของนักท่องเที่ยว (Roles)

หมายถึง สถานภาพของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปในสถานการณ์หรือในช่วงเวลาที่แตกต่างกันและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจหรือรูปแบบทางการท่องเที่ยวที่ต่างกันออกไป เช่น นักท่องเที่ยวที่เป็นนักศึกษา นักท่องเที่ยวที่เป็นหัวหน้าครอบครัว

2.1.3 รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

รูปแบบของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวนี้เป็นลักษณะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวและการเลือกรูปแบบของการเดินทางนั้นหลายรูปแบบด้วยกัน แต่ละรูปแบบลักษณะของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวต่าง ๆ นั้น มีองค์ประกอบหลักสำคัญร่วมกันคือ สิ่งกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของ Schmoll

พฤติกรรมนักท่องเที่ยวตามแนวคิดของ Schmoll ถูกกำหนดจากสิ่งกระตุ้น ความปรารถนา ความต้องการและความคาดหวังของบุคคลต่างๆในสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สิ่งต่างๆเหล่านี้ ได้แก่

- สิ่งกระตุ้นในการเดินทาง (Travel stimuli) เช่น สื่อต่างๆที่กระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การแนะนำจากบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทนำเที่ยว หน่วยงานรัฐบาล

- ข้อกำหนดของบุคคลและสังคม (Personal and Social Determinants) เป็นลักษณะของข้อบังคับในการตั้งวัตถุประสงค์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยว ในรูปแบบที่แตกต่างกัน
- การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภายนอก (External Variables) กำหนดความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการให้บริการของผู้ประกอบการ ภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักท่องเที่ยว ข้อจำกัดทางด้านราคาและเวลา เป็นต้น
- ลักษณะพิเศษของสถานที่ให้บริการ (Characteristics and Features of the Service Destination) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว เมื่อเลือกสถานที่ท่องเที่ยวที่นั้นๆแล้ว สิ่งที่คุณจะได้รับตามจะเป็นเช่นไร

รูปแบบพฤติกรรมนักท่องเที่ยวของ Wahab, Crampon and Rothfield

รูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่นั้น เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และแนวความคิดของนักท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะในการกำหนดพฤติกรรม คือ

1. การท่องเที่ยวไม่มีสิ่งที่เป็นตัวคนที่ได้กลับมา
2. การพิจารณาค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กับ รายได้เงินสะสมไว้และการวางแผนไว้ล่วงหน้า
3. การตัดสินใจในการท่องเที่ยวเกิดจากสิ่งที่เข้ามากระตุ้น

2.1.4 ประเภทและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

Cohen (1972) ได้นำแนวคิดด้านลักษณะร่วมทางพฤติกรรมและบทบาททางสังคมมาจัดประเภทของนักท่องเที่ยวเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- นักท่องเที่ยวเดินทางเป็นกลุ่ม (Organized Mass Tourists) เป็นนักท่องเที่ยวที่ซื้อรายการนำเที่ยวกับบริษัทจัดนำเที่ยวที่ได้เตรียมสิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทาง ที่พัก มื้ออาหาร สถานที่ท่องเที่ยว และ มัคคุเทศก์หรือผู้นำเที่ยวไว้เรียบร้อยแล้ว โดยนักท่องเที่ยวไม่ต้องวางแผนการเดินทาง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการเพียงการพักผ่อน ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินและความแปลกใหม่โดยไม่ได้คาดหวังที่จะได้ความรู้ ทำความคุ้นเคยหรือ ทำความเข้าใจกับคนและวัฒนธรรมในท้องถิ่น
- นักท่องเที่ยวเดินทางเป็นกลุ่มอิสระหรือปัจเจกกลุ่ม (Individual Mass Tourist) เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางชำนาญและสามารถเดินทางได้เองโดยไม่มีผู้นำเที่ยวคอยดูแลแต่ยังคงให้บริษัทจัดนำเที่ยวจกรายการนำเที่ยวตามแผนการเดินทางหรือตามความ

ประสงค์ของคน นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความต้องการคล้ายกลุ่มแรก คือ ต้องการเดินทางไปยังสถานที่ที่มีชื่อเสียง สวยงาม สะดวกสบาย และต้องการที่จะพักผ่อน ได้รับความสนุกสนานจากการเดินทางเท่านั้น

- **นักสำรวจ (Explorer)** เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างจากนักท่องเที่ยวสองกลุ่มแรก คือ หลีกเลียง เส้นทาง สถานที่ และกิจกรรมของนักท่องเที่ยวทั่วไป นิยมแสวงหาแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางใหม่ด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ไม่คาดหวังที่จะได้รับความสะดวกสบายหรือความสนุกสนานแต่ต้องการที่บรรลุความมุ่งมั่นของคน จึงพอใจที่จะศึกษาและทำความเข้าใจวัฒนธรรมของคนท้องถิ่นและเปิดใจกว้างสำหรับประสบการณ์ใหม่
- **นักเดินทางอาสาสมัคร (Drifter)** นักเดินทางกลุ่มนี้มีพฤติกรรมคล้ายกับนักสำรวจ คือ เดินทางโดยลำพัง ไม่ซื้อรายการนำเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว ไม่สนใจไปสถานที่ที่มีชื่อเสียง และ หลีกเลียงกิจกรรม หรือ ประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวทั่วไปนิยม ไม่เดินทางไปยังที่ต่างๆในฐานะนักท่องเที่ยวแต่ไปในฐานะเช่นเดียวกับคนท้องถิ่น นักเดินทางอาสาสมัครมีพฤติกรรมที่แตกต่างจากนักสำรวจ คือ นักเดินทางอาสาสมัครไม่เพียงแต่ศึกษาและเข้าใจวัฒนธรรมท้องถิ่นเท่านั้น แต่รวมไปถึงใช้ชีวิตความเป็นอยู่เช่นเดียวกับคนท้องถิ่นหรือคนในสังคมนั้น เพราะต้องการแสวงหาความหมายและคุณค่าของชีวิตและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมท้องถิ่น พวกเขาอาสาสมัครกลุ่มนี้ได้แก่ นักสอนศาสนา หมอ ครูที่เข้าไปอยู่ในสังคมใหม่เพื่อทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมนั้น

2.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ความหมายของผู้สูงอายุ

นิสา ชูโต (อ้างถึงใน นางพรเทพ ศิริวนารังสรรค์ 2546,:3) ได้แบ่งเกณฑ์การพิจารณาผู้สูงอายุไว้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านความเสื่อมถอยของร่างกาย 2)ด้านหน้าที่และกิจกรรมทางสังคม และ 3) ด้านการแบ่งช่วงอายุของบุคคลในแต่ละวัย กล่าวคือ ช่วงแรกเป็นวัยเด็กหรือปฐมวัย อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 1-25 ปี ช่วงที่ 2 เป็นวัยผู้ใหญ่หรือมัธยมวัย อยู่ในช่วงอายุประมาณ 25-50 ปี และช่วงที่สามเป็นวัยสูงอายุ หรือปัจฉิมวัย อายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

วิฑูร แสงสิงแก้ว (อ้างถึงใน นางพรเทพ ศิริวนารังสรรค์ 2546,:3) ได้ให้ความหมายของผู้สูงอายุว่า คือ ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่ดำเนินไปสู่ความเสื่อมทั้งทาง

ร่างกายและจิตใจ แต่การเปลี่ยนแปลงจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมของชีวิตที่ผ่านมา ตลอดจนภาวะโภชนาการของแต่ละบุคคล

ฌรงค์ สุภัทรพันธุ์ (อ้างถึงใน นางพรเทพ ศิริวนารังสรรค์ 2546,:3) ให้ความหมายผู้สูงอายุ หรือผู้ชรา ว่าคือผู้ที่อยู่ในวัยแห่งการเสื่อมของร่างกาย เปรียบเสมือนไม้ไผ่ใกล้ผึ่ง เป็นวัยที่มีแต่ความหลังเหลืออยู่ เป็นวัยที่มีประสบการณ์ ความชัดเจนในชีวิตที่จะให้คำปรึกษาแนะนำผู้อื่น วัยที่มองกลับถึงอดีต ภาคภูมิใจในความสำเร็จของชีวิตที่ผ่านมา ภูมิใจในความสำเร็จของลูกหลานที่เจริญก้าวหน้าขึ้น ลูกหลานสามารถเป็นผู้ใหญ่ มีครอบครัว มีหลักฐาน ใด้ก็ด้วยการเลี้ยงดูของคนที่ผ่านมา

Birren and Renner (อ้างถึงใน นางพรเทพ ศิริวนารังสรรค์ 2546,:3) ได้อธิบายกระบวนการสูงอายูว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเป็นธรรมดาในชีวิตที่มีวุฒิภาวะแล้ว ภายใต้อาณัติสิ่งแวดล้อมและเปลี่ยนแปลงมากขึ้นตามอายุ แบ่งออกได้ 3 รูปแบบ คือ

1. ความสูงอายูทางร่างกาย (Biological aging) เป็นการเปลี่ยนแปลงด้านร่างกาย เนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดน้อยลง เป็นผลจากความเสื่อมตามกระบวนการสูงอายู ซึ่งเป็นตามอายุขัยของแต่ละบุคคล

2. ความสูงอายูทางจิตใจ (Psychological aging) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวตามสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปได้มากยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การรับรู้ การแก้ปัญหา เจตคติ ตลอดจนบุคลิกภาพ สิ่งเหล่านี้มีการพัฒนามากขึ้น

3. ความสูงอายูทางสังคม (Sociological aging) หมายถึง บทบาทสถานภาพในครอบครัว และการทำงานรวมทั้งความคาดหวังของสังคมต่อบุคคลนั้นซึ่งเกี่ยวกับอายุ การแสดงออกตามคุณค่าและความต้องการของสังคม

จากความหมายของผู้สูงอายุที่กล่าวมาทั้งหมด พอสรุปได้ว่า ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นวัยของความเสื่อมถอยของร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ความอ่อนแอหรือเจ็บป่วย ขึ้นอยู่กับพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม ภาวะโภชนาการ และโรคภัยของแต่ละบุคคล และเป็นวัยที่สำคัญโดยเฉพาะในเรื่องของหน้าที่การงานและบทบาททางสังคมลดลง เป็นเรื่องที่ควรได้รับการดูแลช่วยเหลือ อุปการะจากบุคคลภายในครอบครัว และสังคมรอบข้าง เพื่อให้มีความสุข

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้สูงอายุ หรือทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถใช้เป็นแนวทางในการอธิบายเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ได้อย่างมีหลักเกณฑ์ มีเหตุผล และเป็นที่ยอมรับได้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ สรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับความชราด้านชีววิทยา เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของความชราร่างกาย ทฤษฎีกลุ่มนี้มี 3 ทฤษฎีย่อย ดังนี้ (Alexander, 1989)

1) ทฤษฎีทำลายตนเอง (Autoimmunity Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าความชราเกิดจากร่างกายสร้างภูมิคุ้มกันปกติน้อยลง พร้อมกับมีการสร้างภูมิคุ้มกันชนิดทำลายตัวเองมากขึ้น ร่างกายจึงต่อสู้กับเชื้อโรคและสิ่งแปลกปลอมได้ไม่ดี ทำให้เกิดความเจ็บป่วยง่าย และเมื่อเกิดแล้วก็มีจะรุนแรงเป็นอันตรายต่อชีวิต

2) ทฤษฎีความผิดพลาด (Error Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าเมื่อมีอายุมากขึ้น ๆ ยีนส์จะค่อย ๆ เกิดความผิดพลาดและความผิดพลาดจะมากขึ้น ๆ จนถึงจุดที่ทำให้เซลล์ต่าง ๆ ของร่างกายเสื่อมและหมดอายุลง

3) ทฤษฎีเรดิคัลอิสระ (Free Radicals Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าภายในร่างกายของมนุษย์มีเรดิคัลอิสระ หรืออนุมูลอิสระเกิดขึ้นอย่างมากและตลอดเวลา ซึ่งจะทำให้ยีนส์เกิดความผิดพลาด

ทฤษฎีเกี่ยวกับความชราด้านจิตวิทยา เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงสาเหตุของความชราของร่างกาย ทฤษฎีกลุ่มนี้มี 2 ทฤษฎีย่อย ดังนี้ (บริบูรณ์ พรพิบูลย์, 2535)

1) ทฤษฎีบุคลิกภาพ (Personality Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้สูงอายุจะมีความสุขหรือความทุกข์ ขึ้นอยู่กับภูมิหลังและพัฒนาการด้านจิตใจของตน เช่น บุคคลที่เติบโตมาจากครอบครัวที่มีความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง เห็นความสำคัญและรักผู้อื่น เมื่อเป็นผู้สูงอายุก็จะสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเติบโตมาในลักษณะร่วมมือกับใครไม่เป็น ถือว่าตัวใครตัวมัน จิตใจคับแคบ ก็มักจะเป็นผู้สูงอายุที่ไม่ค่อยมีความสุข

2) ทฤษฎีความปราดเปรื่อง (Intelligence Theory) ทฤษฎีนี้เชื่อว่าผู้สูงอายุที่ยังปราดเปรื่องก็เนื่องมาจากยังสนใจใฝ่รู้ในเรื่องต่าง ๆ มีการค้นคว้าและเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ผู้สูงอายุที่จะมีลักษณะนี้ได้ต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดี และมีเงินใช้โดยไม่เดือดร้อน

ทฤษฎีเกี่ยวกับความชราด้านสังคมวิทยา เป็นทฤษฎีที่วิเคราะห์สาเหตุ ซึ่งทำให้ผู้สูงอายุมีสมรรถภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป กลุ่มทฤษฎีนี้มี 4 ทฤษฎีย่อย ดังนี้

1) ทฤษฎีกิจกรรม (Activity Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่า กิจกรรมของสังคมจำเป็นสำหรับบุคคลทุกวัย ผู้สูงอายุที่จะมีความสุขควรมีกิจกรรมทางสังคมพอสมควร ผู้สูงอายุที่ปฏิบัติกิจกรรมของสังคมอยู่เสมอจะเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจในชีวิตสูง มีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเองในทางบวก และปรับตัวได้ดีกว่าผู้สูงอายุที่ปราศจากกิจกรรมทางสังคม

2) ทฤษฎีการแยกตนเอง (Disengagement Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าผู้สูงอายุและสังคมจะลดบทบาทซึ่งกันและกัน เนื่องจากผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนมีความสามารถลดลง และมีสุขภาพเสื่อมถอย จึงถอยถอยหรือหลีกเลี่ยงบทบาทและกิจกรรมทางสังคม เพื่อลดความตึงเครียด หรือบิบบิ้น

3) ทฤษฎีความต่อเนื่อง (Continuity theory) ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าผู้สูงอายุจะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างมีความสุขนั้น ขึ้นกับบุคลิกภาพและแบบแผนชีวิตของแต่ละคน เช่น บุคคลที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมก็จะมีกิจกรรมเหมือนเดิมเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนผู้ที่ชอบสันโดษ ก็จะแยกตัวออกจากสังคมเมื่ออายุมากขึ้น

4) ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าอายุเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดบทบาทของบุคคลในแต่ละช่วงชีวิต ผู้สูงอายุจะปรับตัวได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับกรอบบทบาททางสังคมในแต่ละช่วงชีวิตที่ผ่านมา และยังมีผลสืบเนื่องไปถึงการยอมรับบทบาททางสังคมในอนาคตซึ่งเปลี่ยนแปลงไปด้วย

จากการที่ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ซึ่งมี 3 ทฤษฎีที่สำคัญ คือ ทฤษฎีทางชีววิทยา ทฤษฎีทางจิตวิทยาและทฤษฎีทางสังคมวิทยา ซึ่งทฤษฎีแต่ละกลุ่มก็จะมีผลสำคัญที่แตกต่างกันไป เช่น ทฤษฎีทางชีววิทยาจะเกี่ยวข้องข้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพร่างกายของผู้สูงอายุ ทฤษฎีทางจิตวิทยาจะเกี่ยวข้องข้องกับทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของบุคลิกภาพและพฤติกรรมของผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นลักษณะของการพัฒนาและปรับตัวของความนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจ แรงจูงใจ เป็นต้น ส่วนทฤษฎีทางสังคมวิทยาจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางสังคมของผู้สูงอายุ เช่น การเกษียณอายุราชการ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมและชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่

ความต้องการของผู้สูงอายุ

บุคคลเมื่อก้าวสู่วัยสูงอายุ ซึ่งเป็นวัยท้ายของชีวิตเป็นช่วงที่ควรได้รับการช่วยเหลือ ประคับประคองจากสังคม ในสังคมไทยมีวัฒนธรรมในการดูแลพ่อ-แม่ ญาติ ผู้สูงอายุ แต่ปัจจุบันต้องยอมรับว่าสภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปย่อมมีผลกระทบต่อวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตามสังคมควรตระหนักถึงภาระความรับผิดชอบต่อกลุ่มผู้สูงอายุ เพราะเป็นวัยที่สภาพร่างกาย จิตใจ และสถานภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงเสื่อมถอยลงตามธรรมชาติ และควรคำนึงถึงความต้องการของผู้สูงอายุ ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุ
 - 1.1 ต้องการมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง สมบูรณ์
 - 1.2 ต้องการมีผู้ช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด
 - 1.3 ต้องการที่อยู่อาศัยที่สะอาด อากาศดี สิ่งแวดล้อมดี
 - 1.4 ต้องการอาหารการกินที่ถูกต้องลักษณะตามวัย
 - 1.5 ต้องการมีผู้ดูแลช่วยเหลือให้การพยาบาลอย่างใกล้ชิด เมื่อยามเจ็บป่วย

- 1.6 ต้องการได้รับการตรวจสุขภาพ และการรักษาพยาบาลที่สะดวก รวดเร็ว
- 1.7 ต้องการได้รับบริการรักษาพยาบาลแบบให้เปล่าจากรัฐ
- 1.8 ความต้องการได้พักผ่อน นอนหลับอย่างเพียงพอ
- 1.9 ความต้องการบำรุงรักษาร่างกาย และการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- 1.10 ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ

2. ความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและสังคม จะทำให้จิตใจของผู้สูงอายุเปลี่ยนไปด้วย ผู้สูงอายุจะปรับจิตใจและอารมณ์ไปตามการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย และสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ จะมีการปรับปรุง และพัฒนาจิตใจของตัวเองให้เป็นไปในทางที่ดียิ่งมากขึ้น สามารถควบคุมจิตใจ ได้ดีกว่าหนุ่มสาว ดังนั้นเมื่อคนเราอายุมากขึ้น ความสุขุมเยือกเย็นจะมีมากขึ้น ด้วย แต่การแสดงออกจะขึ้นอยู่กับลักษณะของแต่ละบุคคล การศึกษา ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม ในชีวิตของคนคนนั้น ความเครียดที่เกิดขึ้น จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในวัยสูงอายุ มีผลต่อจิตใจของผู้สูงอายุมาก ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของจิตใจที่พบ คือ

2.1 การรับรู้ ผู้สูงอายุจะยึดติดกับความคิดและเหตุผลของตัวเอง การรับรู้สิ่งใหม่ ๆ จึงเป็นไปได้ยาก ความจำก็เสื่อมลง

2.2 การแสดงออกทางอารมณ์ เกี่ยวเนื่องกับการสนองความต้องการของจิตใจต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผู้สูงอายุจะมีความรู้สึกต่อตนเองในแง่ต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นความท้อแท้ น้อยใจ โดยรู้สึกว่าสังคมไม่ให้ความสำคัญกับตนเองเหมือนที่เคยเป็นมาก่อน ทำให้ผู้สูงอายุมีอารมณ์ไม่มั่นคง การกระทบกระเทือนใจเพียงเล็กน้อย จะทำให้ผู้สูงอายุเสียใจ หงุดหงิด หรือ โกรธง่าย ผู้สูงอายุต้องการการยอมรับ และเคารพยกย่องนับถือ และการแสดงออกถึงความมีคุณค่าของผู้สูงอายุโดยสมาชิกในครอบครัว สังคมของผู้สูงอายุ

2.3 ความสนใจสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุจะสนใจสิ่งแวดล้อมเฉพาะที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ และตรงกับความต้องการของตนเองเท่านั้น

2.4 การสร้างวิถีดำเนินชีวิตของตนเอง การมีอายุมากขึ้นคือ การเข้าใกล้กาลเวลาแห่งการสิ้นสุดของชีวิต การยอมรับสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้สูงอายุบางคนมุ่งสร้างความคิดงามให้แก่ตนเองเพิ่มมากขึ้น

2.5 ความผิดปกติทางจิตใจในวัยสูงอายุ แยกกลุ่มอาการทางจิตออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

2.5.1 กลุ่มอาการทางจิตเนื่องจากสมองเสื่อม

2.5.2 จิตใจและอารมณ์

3. ความต้องการทางด้านสังคม-เศรษฐกิจของผู้สูงอายุ

3.1 ต้องการได้รับความสนใจจากผู้อื่น

3.2 ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว สังคม และหมู่คณะ

3.3 ต้องการช่วยเหลือสังคม และมีบทบาทในสังคมตามความถนัด

3.4 ต้องการสนับสนุน ช่วยเหลือจากครอบครัว และสังคมทั้งทางด้านความเป็นอยู่

รายได้ บริการจากรัฐ

3.5 ต้องการมีชีวิตร่วมในชุมชน มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม

3.6 ต้องการพึ่งพาคนอื่นให้น้อยลง ไม่ต้องการความเมตตาสงสาร (ที่แสดงออก

โดยตรง)

3.7 ต้องการการประกันรายได้ และประกันความชราภาพ

ในสังคมไทยบุคคลส่วนใหญ่ที่เข้าสู่วัยสูงอายุจะอยู่ในฐานะผู้ให้มากกว่าผู้รับ เช่น การให้อุปการะลูกหลานด้านการเงิน ดูแลอบรมสั่งสอนหลาน ให้การดูแลบ้านและอาหารการกิน ตลอดจนเงินเดือนดูแลแก่สมาชิกในครอบครัวยามเจ็บป่วย เป็นต้น ถึงแม้ว่าผู้สูงอายุจะสามารถให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและครอบครัวได้ดีเพียงใดก็ตาม เมื่อเข้าสู่ระยะเปลี่ยนผ่านจากระยะที่ช่วยเหลือตนเองได้ ไปสู่สภาวะที่ต้องพึ่งพาและต้องการการเกื้อกูลดูแลจากบุคคลอื่น ช่วงระยะที่มีการเปลี่ยนผ่านจะก่อผลกระทบต่อบทบาทและจิตใจของผู้สูงอายุอย่างสำคัญยิ่ง ในขณะเดียวกันครอบครัวและเครือญาติ บ่อมจะต้องปรับเปลี่ยนการดำเนินชีวิตจากเดิมไปสู่การเกื้อกูลดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในสภาวะพึ่งพา ความพร้อมของครอบครัวและญาติ ตลอดจนแรงกดดันจากสภาพสังคมเป็นปัจจัยสำคัญของคุณภาพในการดูแลและ โอกาสของความล้มเหลวในการเกื้อกูลดูแลผู้สูงอายุเหล่านี้ (สุทธิชัย จิตะพันธ์กุล, 2544 อ้างถึงใน ประสงค์ ลิ้มตระกูล และคณะ, 2546:7)

ความต้องการที่จำเป็นต่อชีวิตผู้สูงอายุมี 3 ด้าน คือ (ปริญญา โคมานะ, 2538 อ้างถึงใน ประสงค์ ลิ้มตระกูล และคณะ, 2546: 7-8)

1. ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและยาป้องกันรักษาโรค เมื่อผู้สูงอายุอยู่ในระยะพึ่งพิง จึงมีความต้องการรับการดูแลจากครอบครัวและญาติ จากการศึกษาของ วิไลวรรณ ทองเจริญ และมีลิวรรณ อุณาภิรักษ์ (2543) เกี่ยวกับความต้องการของวัยสูงอายุด้านสุขภาพอนามัยพบว่า ต้องการความรู้จากแพทย์ พยาบาล อันดับ 1 เพราะมีโรคประจำตัวร้อยละ 58.9 มีความดันโลหิตสูงร้อยละ 23.8 และไขมันในเลือดสูงร้อยละ 20.6 และจากการศึกษาของนภาพร ชัยวรรณ และจอห์น โนเดล (2539) เกี่ยวกับความต้องการที่อยู่อาศัยและความพึงพอใจในสภาพการอยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุต้องการอยู่กับครอบครัว ร้อยละ 96.5

2. ความต้องการด้านจิตใจ ได้แก่ การสนับสนุนคำจูนจากครอบครัว ความรัก ความมั่นคงทางจิตใจ ได้รับการยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวของกลุ่ม ของคณะกรรมการรับความสำเร็จในหน้าที่การงานในบ้านปลายของชีวิต จากการศึกษาของจิราพร เกศพิชญพัฒนา และคณะ (2543) พบว่า ความผาสุกทางใจของผู้สูงอายุมี 5 ด้าน คือ ด้านความสามัคคีปรองดองของบุตรหลาน ความก้าวหน้าของบุคคลในครอบครัว บุตรหลาน และความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนบ้าน ด้านการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คือ ตนเองได้ทำตนให้เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือบุตรหลาน บุคคลในครอบครัว ขณะเดียวกันบุคคลในครอบครัวได้ให้การตอบแทนโดยการเลี้ยงดูช่วยเหลือดูแล โดยเฉพาะในยามเจ็บป่วย ด้านความสงบสุขและการยอมรับ คือ การปล่อยวางความคิดที่ทำให้ไม่สบายใจ ทำใจให้ยอมรับหรือบางครั้งปลงกับสิ่งที่ตนเองไม่สามารถจัดวางหรือควบคุมได้ ด้านการเคารพนับถือ คือ ได้รับความเคารพ ให้เกียรติ คำแนะนำที่ให้มีผู้รับฟัง ปฏิบัติตาม ด้านความเบิกบานใจ เกิดจากการทำกิจกรรมกับเพื่อนหรือผู้สูงอายุวัยเดียวกัน การทำสิ่งที่ตนเองชอบ งานยามว่าง รวมทั้งมีอารมณ์ขันทำให้ผู้สูงอายุไม่เหงาไม่รู้สึกเบื่อหรือโดดเดี่ยว

ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพจิตคือ ผู้สูงอายุที่มีสุขภาพกายดี มีความพอใจในตนเอง สามารถปรับตัวต่อเหตุการณ์ได้อย่างเหมาะสม ความต้องการในการส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ควรคำนึงถึงปัจจัยสำคัญ ดังนี้ (ปริญา โคมานะ, 2538 อ้างถึงใน ประสงค์ ลิ้มตระกูล และคณะ, 2544 : 8)

1. ช่วยเหลือดูแลและเอาใจใส่เรื่องอาหารการกิน ชีวิตความเป็นอยู่ในกิจวัตรประจำวัน
2. ให้ความสำคัญเห็นคุณค่าและเคารพยกย่องนับถือ ด้วยการเชื่อฟังคำสั่งสอน และข้อแนะนำจากผู้สูงอายุ
3. ชักชวนพูดคุยเรื่องราวในอดีต และบอกเล่าเหตุการณ์ใหม่ ๆ ให้ฟัง แต่ควรระวังคำพูดและเรื่องราวที่กระทบกระเทือนจิตใจ
4. ช่วยให้มีโอกาสพบปะ สัมผัสกับญาติใกล้ชิดและเพื่อนร่วมวัย เช่น พาไปเยี่ยมญาติ ไปวัด หรืองานประเพณีทางศาสนา
5. ช่วยเตือนความจำ และความหลงลืม ต้องยอมรับว่าผู้สูงอายุมีความจำในอดีตได้ดีกว่าความเป็นปัจจุบัน
6. ให้มีโอกาสนในการออกกำลังกาย หรือทำงานตามความถนัด ซึ่งเหมาะสมกับวัย
7. ช่วยเหลือยามเจ็บป่วย ดูแลรักษาพยาบาล เช่น การพาไปตรวจสุขภาพหรือให้การดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อป่วยเรื้อรังหรือป่วยหนัก
8. ให้อยู่ใกล้ชิดกับลูกหลานและครอบครัว
9. ให้ลูกหลาน ญาติ พี่น้อง มาเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

10. สนทนารรณะกับผู้สูงอายุ

11. ให้ผู้สูงอายุได้นอนหลับพักผ่อนอย่างเพียงพอ

ถึงแม้ว่าลูกหลานหรือสมาชิกในครอบครัวจะสามารถปฏิบัติกับผู้สูงอายุได้ดีเพียงใดก็ตาม จำเป็นที่จะต้องรู้ และเข้าใจความต้องการของผู้สูงอายุด้วย จึงจะทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขอย่างแท้จริง

3. ความต้องการด้านสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การที่สังคมยังเห็นคุณค่า ให้ความสำคัญยกย่องนับถือ ให้โอกาสมีส่วนร่วมในสังคม มีงานทำ มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต มีการประกันสังคมด้านการประกันสุขภาพ เนื่องจากได้รับเงินช่วยเหลือให้สามารถดำรงชีวิตมีความสุขเหมาะสมกับสภาพ ลดการพึ่งพาและเป็นภาระของบุตรหลาน จากการศึกษาของวิไลวรรณ ทองเจริญ และมะละวรรณ อุณนาภิรักษ์ (2543) เรื่องความวิตกกังวลแรง สนับสนุนทางสังคมและความต้องการของบุคคลก่อนวัยเกษียณ พบว่า ด้านสังคมผู้สูงอายุต้องการ สถานที่พักผ่อนและออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุเป็นอันดับ 1 การออกกำลังกาย นอกจากจะส่งเสริมสุขภาพกายแล้วยังช่วยส่งเสริมสุขภาพจิต ทำให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันในสังคมได้มากขึ้น ด้านจิตใจต้องการความเคารพนับถือยกย่องจากครอบครัวมากที่สุด ทั้งนี้เพราะการตอบแทนบุญคุณบิดามารดา โดยการเลี้ยงดูเมื่อท่านแก่เฒ่า การเคารพ เชื่อฟังบิดามารดา ครูอาจารย์และผู้อาวุโส เป็นธรรมเนียมประเพณีไทยที่สังคมยอมรับ และช่วยให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามากขึ้นในสังคม ด้านการเงินและงาน ต้องการให้รัฐจัดหางานให้เป็นอันดับหนึ่ง สอดคล้องกับ นภาพร ชโยวรรณ (2546) ที่พบว่า ส่วนใหญ่ผู้สูงอายุ ร้อยละ 67.0 ต้องการทำงาน และ 1 ใน 3 ต้องการทำงานเชิงเศรษฐกิจ สอดคล้องกับการศึกษาของสุทธิชัย จิตะพันธ์กุล (2542) พบว่า ผู้สูงอายุต้องการทำงานหารายได้ ร้อยละ 31.9 และส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุในชนบท และอยู่ในภาคเกษตรกรรม

อย่างไรก็ตาม ตัวผู้สูงอายุเป็นปัจจัยสำคัญในการช่วยเหลือตนเองให้นานที่สุด ครอบครัวและชุมชนจะเป็นแหล่งดูแลผู้สูงอายุได้ดีที่สุด ต้องยึดหลักวัฒนธรรมไทยที่ว่าลูกหลานขอมดูแล บิดามารดาและบุพการีได้เหนียวแน่นที่สุด ชุมชนต้องเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุโดยจัดบริการสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหนึ่งต้องจัดสรรให้แก่งานผู้สูงอายุ

จากการศึกษาของสุทธิชัย จิตะพันธ์กุล และคณะ (2543) เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของประชากรสูงอายุที่ประสงค์ให้เกิดในอีก 10 ปี ข้างหน้า พบว่า ในปี 2552 สภาพคุณภาพชีวิตโดยรวมดีกว่าหรืออย่างน้อยไม่แตกต่างจากปัจจุบัน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่เคียดร้อนเรื่องการเงิน เนื่องจากมีการเกื้อกูลจากลูกหลาน มีกองทุนผู้สูงอายุในชุมชน และรัฐได้สร้างหลักประกันรายได้แก่ผู้สูงอายุสุขภาพทั่วไปอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ทั้งสุขภาพกายและจิต ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และเป็นมิตร ในยามที่ผู้สูงอายุเจ็บป่วยมีโอกาสได้รับบริการที่ดี ไม่มีอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการได้ และมีทางเลือก

การบริการต่าง ๆ เมื่อจำเป็นต้องมีผู้ดูแล สามารถได้รับการดูแลและมีผู้ดูแลที่เหมาะสม ชุมชนสามารถร่วมในการจัดการให้มีการดูแลที่ดี นอกจากนั้นยังได้รับการบริการที่ดีและเหมาะสมจากเครือข่ายการบริการที่ทำงานประสานกันทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับลูกหลานและครอบครัวอย่างอบอุ่น สามารถพึ่งพาตนเองได้ ผู้สูงอายุสามารถเป็นผู้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เป็นแหล่งภูมิปัญญาของคนรุ่นหลัง มีการเข้าสังคมและมีการสนทนาการที่ดี มีเครือข่ายช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในชุมชน ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีช่วงชีวิตในวันที่สามยาวนานขึ้น อยู่อย่างมีเกียรติ มีคุณค่าภาคภูมิใจ นำอยู่ใกล้ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของบุตรหลานและชุมชน ผลการจัดลำดับความสำคัญของลักษณะต่าง ๆ ที่พึงปรารถนาพบว่า มีลำดับ ดังนี้ (จากสำคัญมากไปหาน้อย)

1. สุขภาพกายแข็งแรง
2. สุขภาพจิตสมบูรณ์
3. อยู่อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดี - อยู่ดีกินดี
4. อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี
5. มีหลักประกัน
6. พึ่งตนเองได้
7. มีครอบครัวอบอุ่น
8. ลูกหลานรักและเอาใจใส่
9. มีคนดูแล
10. มีอิสระ
11. อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี
12. ได้รับการบริการยามเจ็บป่วยที่เหมาะสมและเข้าถึง
13. ช่วงชีวิตในวัยที่สามยาวนานขึ้น ช่วงชีวิตในวัยที่สี่สั้นลง
14. มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม
15. มีความรู้
16. มีสันทนาการ งานอดิเรกที่เหมาะสม
17. มีประโยชน์เป็นผู้ให้
18. มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ
19. มีเครือข่ายกลุ่มผู้สูงอายุ
20. มีทางเลือก
21. มีเครือข่ายประสานงานภาครัฐ เอกชนและชุมชน
22. ดายคาหลับ

และจากคำประกาศวิสัยทัศน์ร่วมในการประชุมเวทีปฏิรูปว่าด้วยภาพลักษณ์ผู้สูงอายุ (28 ตุลาคม 2542) ในข้อ 5 มติที่จะส่งเสริมความร่วมมือเพื่อร่วมสร้างระบบสวัสดิการและบริการผู้สูงอายุที่พึงประสงค์มีดังนี้ คือ

1. มีระบบสวัสดิการเพื่อสร้างระบบประกันชราภาพให้ครอบคลุมทุกคน โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบในการสร้างหลักประกัน เช่น กองทุนสวัสดิการ โดยชุมชนส่งเสริมนิสัยการออมเพื่อชราภาพตั้งแต่วัยต้น และมีระบบประกันชราภาพ
2. มีระบบสวัสดิการและบริการระดับชุมชน (Community – based services) มุ่งเพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงบริการแบบผสมผสาน โดยชุมชนมีส่วนร่วมจัดบริการดูแลผู้สูงอายุทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน การรักษา รวมทั้งการฟื้นฟูสมรรถภาพและการบริการสังคมมีเครือข่ายประสานงานและปฏิบัติงานระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชน ซึ่งจะช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถหรือมีโอกาสอยู่กับครอบครัวหรือชุมชนต่อไปได้
3. มีระบบบริการที่มีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีทางเลือกที่จะเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการ
4. ส่งเสริมศักยภาพที่มีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุมีทางเลือกที่จะเข้าถึงบริการเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความต้องการ
5. ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเรียนรู้ตลอดชีวิต เกื้อหนุนให้ผู้สูงอายุได้ติดต่อกับสังคมมีระบบขนส่งและบริการสาธารณะที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตผู้สูงอายุ มีสื่อที่เหมาะสมเพื่อผู้สูงอายุมีบริการนันทนาการ และส่งเสริมโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมร่วมกัน
6. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ปลูกฝังค่านิยมการเอื้ออาทร และเกื้อกูลผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุผู้ยากไร้ ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ต้องได้รับการช่วยเหลือจากรัฐอย่างเป็นธรรม
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดบริการด้านต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุที่สามารถซื้อบริการได้ดี เช่น ที่อยู่อาศัย การดูแลด้านสุขภาพ หรือนันทนาการด้านอื่น ๆ โดยรัฐทำหน้าที่ดูแลและควบคุมกำกับมาตรฐานคุณภาพการบริการ
8. มุ่งเน้นการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม ตั้งแต่ยังอยู่ในวัยต้นเพื่อชะลอความเสื่อมไว้นานที่สุด
9. ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือด้านวิชาการ การวิจัย และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ เพื่อผลักดันให้เกิดระบบสวัสดิการและบริการผู้สูงอายุที่พึงประสงค์

2.3 ความหมาย ความสำคัญ และหลักการการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ทรัพยากรการท่องเที่ยวจัดเป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และเป็นผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่รักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแนวคิดของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนี้เกิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980 ทั้งนี้ในการประชุมสุดยอดแห่งสหประชาชาติที่นครริโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล ในปี พ.ศ. 2535 ที่เรียกว่า Rio Summit หรือ Earth Summit มีอนุสัญญา 1 ใน 5 ฉบับ คือ Agenda 21 หรือแผนแม่บทของโลก ที่กล่าวถึง การพัฒนาทุกประเภทต้องการพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับประเทศไทยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2449) ได้มีการกำหนดเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism Development) ทั้งนี้เพื่อการสร้างความพึงพอใจสูงสุดให้กับนักท่องเที่ยวและจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะยาวได้

2.3.1 ความหมายของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นในการรักษาความสมดุลของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งมีความสำคัญและมีความสัมพันธ์โดยตรงกับประชาชนในพื้นที่ และสังคม ดังนั้นการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจึงหมายถึง การกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสุนทรียภาพแก่สมาชิกของสังคมในปัจจุบันและในอนาคต โดยใช้ทรัพยากรอันทรงคุณค่าอย่างชาญฉลาด สามารถรักษาเอกลักษณ์ของธรรมชาติและวัฒนธรรมไว้นานที่สุด เกิดผลกระทบน้อยที่สุด และใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

อย่างไรก็ตามแนวคิดของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน สามารถพิจารณาจากองค์ประกอบ 4 ประการ คือ

1. การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวในขอบเขตความสามารถของธรรมชาติชุมชนชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว
2. การตระหนักในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อชุมชน ชนบทธรรมนิยมประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศชุมชน ชนบทธรรมนิยม ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่มีต่อการท่องเที่ยว

ภาพ:

วันที่ 2 พ.ค. 2552
 เลขทะเบียน..... 011501

910.921
 05217
 ม.กร.รป.๗.

4. การประสานความต้องการทางเศรษฐกิจ การคงอยู่ของสังคม และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

2.3.2 ความสำคัญของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความสำคัญดังนี้

1. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวเป็นไปอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพสูงสุด
2. เพื่อรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน
3. เพื่อป้องกันผลกระทบต่างๆ ที่เกิดกับทรัพยากรท่องเที่ยวทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

หลักการการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประกอบด้วยหลักการ 10 ประการ ดังนี้

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอคิ (Using Resource Sustainable) หมายถึง ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว และผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เดิมทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัดให้คุ้มค่า โดยคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าคุณภาพของธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบด้วย

1.1 การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิตที่ดี รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นานเพิ่มพูน และเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม

1.2 การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเหมาะสมนั้น จะเนแนวทางให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นและลดการก่อของเสีย (Reducing Over-Consumption and Waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพหรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน ใช้ทดแทนกันได้เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก เช่น สิ่งก่อสร้างที่

ใช้ไม้จากธรรมชาติหากลดการใช้ไม้ลง โดยใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติคล้ายไม้สร้างเสริมประกอบจะเป็นการช่วยลดการตัดไม้ลงได้ หรือการที่สร้างอาคารเพื่อบริการนักท่องเที่ยวอาจใช้วัสดุโปร่งแสงประกอบเพื่อรับแสงสว่างจากธรรมชาติเพื่อลดแสงสว่างจากการไฟฟ้า เป็นต้น การลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและลดการใช้พลังงานไฟฟ้ามีส่วนช่วยในการลดค่าใช้จ่าย หรือลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการสามารถนำงบประมาณที่เหลือไปใช้ในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและเพิ่มคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวได้

ส่วนการลดการก่อของเสีย เช่น ขยะปฏิภูลต้องหาวิธีการจัดการ โดยการแยกประเภทขยะขยะแห่งอาจนำระบบการหมุนเวียนการใช้ การใช้ซ้ำ และการแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ส่วนขยะเปียกอาจนำไปทำปุ๋ยอินทรีย์ได้

3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการบริการให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก เช่น แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตก อาจเพิ่มกิจกรรมการดูนก การปีนหน้าผา หรือหมู่บ้านวัฒนธรรม และแหล่งโบราณคดี อาจเพิ่มกิจกรรมการนั่งเกวียนเทียมวัวหรือควาย เป็นต้น

4. การประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planning) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ จะต้องประสานแผนพัฒนาการท่องเที่ยวกับแผนกลยุทธ์การพัฒนาแห่งชาติ แผนพัฒนาของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จะช่วยขยายศักยภาพการท่องเที่ยวในระยะยาว

5. ต้องนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น การส่งเสริมโครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลเพื่อการขยายฐาน สร้างรายได้เสริมให้กับท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมทำงานกับท้องถิ่นแบบเป็นองค์กรร่วม โดยเข้า

ร่วมในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหา เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนั้นยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่นเพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

7. ประชุมปรึกษารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานกับประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ร่วมประชุมปรึกษารือหรือทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการตลาดโดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน เช่น การใช้ที่สาธารณประโยชน์ น้ำดื่มเพื่อบริโภคในแหล่งเดียวกัน การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

8. การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) หมายถึง การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว ทั้งในส่วนภาครัฐและเอกชน โดยการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นการให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ ให้มีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

9. จัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing Tourism Responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการการขายให้พร้อมเพรียงต่อการเผยแพร่ อาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ หนังสือคู่มือวีดีโอ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10. ประเมินผล ตรวจสอบและวิจัย (Undertaking Research) ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหา และเพิ่มคุณค่าคุณภาพต่อแหล่งท่องเที่ยวต่อการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามจากผู้ให้บริการ โดยตรง จากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยวเพื่อให้ทราบผลของการบริการ นำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตามนอกจากหลักการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนทั้ง 10 ประการแล้ว การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับทิศทางด้านขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying capacity) ของทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกด้วย ซึ่งขีด

ความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวที่นั่นหมายถึง ปริมาณการใช้ประโยชน์พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง ที่พื้นที่นั้นสามารถจะแบกรับไว้ได้ ก่อนที่จะเกิดความเสื่อมโทรมขึ้นกับพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวจึงวัดได้ด้วยปริมาณนักท่องเที่ยวสูงสุดที่สามารถอยู่ได้ในทุกเวลาในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ ในปริมาณที่จะทำให้สภาพแวดล้อมถูกทำลายน้อยที่สุด ยังคงรักษาสภาพการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีไว้มากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวมีความพอใจและได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม รวมถึงความรู้สึกรักใคร่ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย สำหรับแนวคิดขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรท่องเที่ยวจึงมีแนวคิดพื้นฐานของขีดความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อม ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ

ดังนั้น การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ในขณะที่เดียวกันต้องพยายามรักษาความสมดุลของทรัพยากรการท่องเที่ยวในทุกวิถีทาง และเป็นแนวทางในการนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการใช้ทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างคุ้มค่า

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศรัยสุดา เลียงไพสาล (2549) ได้ทำการศึกษา "พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร การท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศปี 2000" พบว่า 1. ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรศาสตร์ในเรื่องภูมิฐานะที่แตกต่างกันของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีผลต่อพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการ ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตแตกต่างกันจากสื่อแผ่นพับและบริษัทนำเที่ยว เพศหญิงมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวจังหวัด ภูเก็ตจากหนังสือนำเที่ยว และบริษัทนำเที่ยวมากกว่าเพศชาย กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยว จ.ภูเก็ต จากวิทยุและภาพยนตร์ มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อยกว่า ในขณะที่เดียวกันกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 41-50 ปี มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยว จ.ภูเก็ต จากสื่อ อินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวจาก อินเทอร์เน็ต และหนังสือนำเที่ยวมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาค่ากว่า ปริญญาตรี ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพและสถานภาพการสมรสที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวจากหนังสือนำเที่ยวที่แตกต่างกัน 2. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาเที่ยวเป็นหมู่คณะมี พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยว จ.ภูเก็ต จากบริษัทนำเที่ยวมาก กว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาเที่ยวส่วนตัวและกลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาเที่ยว ส่วนตัวมี พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยว จ.ภูเก็ต จากสื่อ อินเทอร์เน็ตมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาเที่ยวเป็นหมู่คณะ 3. นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีภูมิลำเนาจากอเมริกา มีความ

คิดเห็นว่าโรงแรมและร้านอาหาร/ภัตตาคารเป็นแหล่งที่มีความเหมาะสมในการ เผยแพร่ข่าวสาร การท่องเที่ยว จ.ภูเก็ต

จาวรรรณ แสงจันทร์ (2545) ได้ทำการ"ศึกษาพฤติกรรม ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม ของนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอ ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคที่เกิดจากการท่องเที่ยว และข้อเสนอแนะในการส่งเสริมพัฒนาการ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี" พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี พฤติกรรม การท่องเที่ยวเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับสูง และปัจจัยที่มีผล ต่อ พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปาก เกร็ด จังหวัดนนทบุรี คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีผลต่อพฤติกรรมการ ท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 วัตถุประสงค์หลักการเดินทาง ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ยังพบว่า อายุ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน คือ นักท่องเที่ยว มีโอกาสเลือกใช้บริการธุรกิจท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือ โครงการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมน้อย นักท่องเที่ยวบางคนขาดจิตสำนึกในการร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม ชุมชน ขาด งบประมาณและบุคลากรในการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้เจ้าหน้าที่และ ประชาชนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ จึงทำให้ขาดข้อมูล ที่เป็นประโยชน์สำหรับนักท่องเที่ยว สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ ชุมชนควรส่งเสริม ให้ผู้ประกอบการธุรกิจ ประชาชนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวร่วมกันรักษาสภาพแวดล้อม จัดการ การท่องเที่ยวให้เป็น พื้นที่ปราศจากมลพิษ ส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติ ควรจัดกิจกรรมหรือโครงการ อนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมโดยให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีส่วนร่วมโดยตรง ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ หรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้เข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และสามารถให้ ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์แก่นักท่องเที่ยว และมีศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ประกอบการจัดทำสื่อที่เข้าใจ และพบเห็นได้ง่าย นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์ที่หลากหลายเพื่อให้ นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกใช้บริการ ได้มากยิ่งขึ้น

ศุภชาติ สู่พานิช (2544) ได้ทำการศึกษา "การใช้บริการจองที่พักและนำเที่ยวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกในเขตจังหวัดภูเก็ต" พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนมากเป็นชาวสวีเดน และอังกฤษ เพศชายและหญิงในสัดส่วน

ใกล้เคียงกัน มีอายุอยู่ในช่วง 25-34 ปี เป็นโสด ส่วนใหญ่มีอาชีพในด้านที่ใช้ความชำนาญเฉพาะด้าน (Professional) และงานในสายงาน บริหาร มีรายได้เป็นเงินสกุลหลัก คือ สวีดิชโครน่า (Swedish Krona) ยูโร และ เงินปอนด์สเตอร์ลิง ส่วนมากมีรายได้เฉลี่ยสูงกว่า 600,000 บาทต่อปี นักท่องเที่ยวส่วนมากมีเวลาพักร้อนมากกว่า 30 วันต่อปี และเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศมากกว่า ปีละ 1 ครั้ง ร้อยละ 54.4 มีประสบการณ์ในการเดินทางมาประเทศไทยเป็นครั้งแรกที่เหลือ เคยเดินทางมา มากกว่า 1 ครั้ง โดยจัดการเดินทางผ่านตัวแทนนำเที่ยวมากกว่าจัดการ เดินทางมาด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวถือบัตรเครดิต VISA มากที่สุด และใช้บัตรเครดิต เป็นประจำร้อยละ 50.2 แต่มีผู้ที่เคยใช้จ่ายด้วยบัตรเครดิตผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพียงร้อยละ 13.7 แต่ถ้าต้องจ่ายเงินผ่านระบบอินเทอร์เน็ตส่วนมากเลือกใช้วีธี การจ่ายด้วยบัตรเครดิต และรู้สึกว่ามีความปลอดภัย โดยจะเลือกจ่ายเป็นเงินยูโร การใช้บริการอินเทอร์เน็ตของนักท่องเที่ยวส่วนมากใช้อินเทอร์เน็ตทุกวัน และใช้อินเทอร์เน็ตจากที่บ้าน ร้อยละ 69.3 สามารถค้นหาเปิดดูเว็บไซต์ และใช้งาน Email นักท่องเที่ยวใช้อินเทอร์เน็ต ตัวแทนการท่องเที่ยวหรือสายการบิน และสอบถาม จากเพื่อนที่เคยมาประเทศไทย เพื่อหาข้อมูลการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในอินเทอร์เน็ต Search Engine Website เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการหาข้อมูล การท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุด โดยภาษาอังกฤษยังเป็นภาษามาตรฐานที่ถูกเลือกเป็น อันดับที่ 1 นักท่องเที่ยวจะใช้บริการจากเว็บไซต์เพื่อค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยว เป็นอันดับแรก ใช้บริการอื่น ๆ เป็นอันดับรองลงมา นักท่องเที่ยวเลือกที่จะติดต่อ กับผู้ให้บริการในรูปแบบออนไลน์มากกว่าการใช้ Email สอบถาม เว็บไซต์ที่มีภาพลักษณ์ เป็นตัวแทนนำเที่ยวเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้จองผ่านมากที่สุด และมีผู้บอกว่าการเดินทาง ครั้งต่อไปจองผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 28.9 รูปแบบการท่องเที่ยวและประเภทที่พักที่จองกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็น ที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ การไปท่องเที่ยวตามเกาะแก่งเพื่อดำน้ำชม ปรากฏน้ำตื้น รองลงมาคือการนวด อบสมุนไพรแผนไทย เที่ยวชมเมืองภูเก็ต การขี่ช้าง ผจญภัยในป่า ชมการแสดงโชว์ และดำน้ำแบบ SCUBA ที่พักที่นักท่องเที่ยวจองผ่าน อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ โรงแรม การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล,การใช้บริการอินเทอร์เน็ต,รูปแบบการท่องเที่ยว และประเภทที่พักที่จองของนักท่องเที่ยว จากการทดสอบสมมุติฐานพบว่า 1. ลักษณะส่วนบุคคลในเรื่อง สถานภาพครอบครัว และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับ การใช้บริการอินเทอร์เน็ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2. รูปแบบการท่องเที่ยว และ ลักษณะบุคคลในเรื่อง เพศ มีความสัมพันธ์กับประเภทที่พักที่จอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีและเอกสารดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต” ดังนี้

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ลักษณะการมา

เดี่ยว

ครอบครัว

คนรัก

เพื่อน

ที่พัก

สิ่งที่กระตุ้นในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้

เกษียณอายุ

พักผ่อนเพื่อให้รางวัลจากการทำงาน

วันหยุดประจำปี(คริสต์มาส,ปีใหม่)

ได้รับคำแนะนำจากบุคคลอื่น

มาตามเทศกาลท้องถิ่น(เทศกาลอาหารทะเล,เทศกาลกินเจ)

มาเล่นกอล์ฟ

ประเภทของที่พัก

โรงแรม

รีสอร์ท

บังกะโล

เกสต์เฮ้าส์

บ้านเช่า

ที่ตั้งของที่พัก

ติดชายหาด

อยู่บนภูเขา

ห่างจากทะเลแต่สามารถมองเห็นทะเล

ห่างจากทะเลแต่สามารถเดินเท้าไปทะเลได้

ไม่ติดชายหาดและไม่ต้องเห็นทะเล

อยู่ในตัวเมือง

ใกล้สนามบิน

ลักษณะที่พัก

เป็นบ้านหลังเดียว

เป็นห้องพักยาวติดต่อกัน
 เป็นบ้านแฝด
 สิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก
 สระว่ายน้ำ
 สนาม
 อินเทอร์เน็ต
 เครื่องออกกำลังกายในยิม
 ห้องอ่านหนังสือ
 สถานที่อาบน้ำแดด
 ห้องคาราโอเกะ
 โต๊ะพูล
 จักรยาน
 ภาพยนตร์ดีวีดีให้ยืม
 จำนวนวันที่มา
 1-2 สัปดาห์
 3-4 สัปดาห์
 1 เดือน
 มากกว่า 1 เดือน
 พาหนะที่ใช้เดินทางในจังหวัด
 รถโรงแรม
 เช่ารถจักรยานยนต์
 เช่ารถยนต์
 ลักษณะการมาเที่ยว
 ติดต่อบริษัททัวร์
 เที่ยวยเอง
 แหล่งท่องเที่ยว
 วัด
 อนุสาวรีย์
 พิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์
 บาร์

ชายหาด

ผ้า

คาราโอเกะ

น้ำตก

ฟาร์มเลี้ยงหอยตามเกาะ

เกาะต่างๆในจังหวัดภูเก็ต

เกาะต่างๆในจังหวัดใกล้เคียง

ต้องการเที่ยวในจังหวัดใกล้เคียง

พังงา

กระบี่

ตรัง

สุราษฎร์ธานี

ต้องการเที่ยวเกาะต่างๆในจังหวัดใกล้เคียง

เกาะพีพี

เกาะป็นหยี

เกาะลันตา

เกาะไข่

เกาะยาว

หมู่เกาะสุรินทร์

หมู่เกาะสิมิลัน

กิจกรรมยามว่าง

ดำน้ำดูปะการังผิวน้ำ

ดำน้ำลึก

พายเรือ

อ่านหนังสือ

อาบแดด

นวดแผนไทย

สปา

เล่นกีฬาทางน้ำ

เล่นน้ำ

เล่นกอล์ฟ
จุดประสงค์ในการมาเที่ยวครั้งนี้

พักผ่อน

รักษาสุขภาพ

เที่ยวแบบทัศนอาจร

ศึกษาวัฒนธรรมพื้นบ้าน

ศึกษาประวัติศาสตร์

อาหาร

อาหารมังสะวิรัต

อาหารพื้นบ้าน

อาหารทะเล

อาหารเพื่อสุขภาพ

อาหารเนื้อ(ชั้น ไต)

การแสดง

คาบารี

โชว์ช้าง

ภูเก็ตแฟนตาซี

การแสดงของไทย (รวม โนราห์, ฟ็อนร่า, ฯลฯ)

ประเภทของร้านอาหาร

ร้านอาหารตามสั่ง

ร้านอาหารพื้นบ้าน

ร้านอาหารติชชายทะเล

ร้านอาหารในโรงแรม

ภัตตาคาร

สิ่งอำนวยความสะดวก

ล้าม

มักคุเทศก์

ผู้ช่วยเหลือดูแลอย่างใกล้ชิด

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

3.1 รูปแบบการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวน 100 คนจากจำนวนนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เนื่องจากการเข้าถึงข้อมูลได้ค่อนข้างยาก และคิดว่าพฤติกรรมของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันน้อย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น จากการศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บข้อมูลด้วยตนเองร่วมกับผู้ช่วยวิจัย จำนวน 1 ท่าน ผู้ช่วยวิจัยเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต ทำการเก็บข้อมูลระหว่าง วันที่ 6- 15 เมษายน 2551 รวม 10 วัน

ผู้ศึกษาและผู้ช่วยวิจัยทำการเก็บข้อมูลจริง โดยการแจกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต ซึ่งทำให้สามารถกระจายแบบสอบถามได้อย่างทั่วถึง

3.5 การประมวลผลข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล และประมวลผล ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. สร้างคู่มือลงรหัส
2. นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาให้คะแนน ลงรหัสในแบบฟอร์มลงรหัส
3. นำข้อมูลจากแบบฟอร์มลงรหัส ป้อนเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์
4. วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

ใช้ค่าความถี่ ร้อยละ เพื่ออธิบายพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวผู้สูงอายุยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต” ผู้ศึกษาใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติพรรณนา โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 100 ตัวอย่าง สามารถแสดงถึงข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างได้ตามลำดับ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมาจากประเทศ

ประเทศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ออสเตรีย	3	3.0
เบลเยียม	4	4.0
เดนมาร์ก	8	8.0
สหราชอาณาจักร(อังกฤษ)	9	9.0
ฟินแลนด์	5	5.0
ฝรั่งเศส	3	3.0
เยอรมนี	12	12.0
อิตาลี	4	4.0
นอร์เวย์	7	7.0
โปแลนด์	1	1.0

รัสเซีย	18	18.0
สเปน	8	8.0
สวีเดน	12	12.0
สวิสเซอร์แลนด์	1	1.0
ตุรกี	2	2.0
ยูเครน	3	3.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่มาจกประเทศใด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาจากประเทศรัสเซีย ร้อยละ 18.0 รองลงมาคือ เยอรมนี และ สวีเดน ร้อยละ 12.0 ส่วนประเทศที่มีจำนวนน้อยได้แก่ อังกฤษ สเปน เดนมาร์ก นอร์เวย์ ฟินแลนด์ เบลเยียม อิตาลี ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส ยูเครน ตุรกี โปแลนด์ และ สวิสเซอร์แลนด์ (ร้อยละ 9.0, ร้อยละ 8.0, ร้อยละ 8.0, ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 5.0, ร้อยละ 4.0, ร้อยละ 4.0, ร้อยละ 3.0, ร้อยละ 3.0, ร้อยละ 3.0, ร้อยละ 2.0, ร้อยละ 1.0, ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 2 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	61	61.0
หญิง	39	39.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 2 แสดงเพศของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 61.0 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 39.0

ตารางที่ 3 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

อายุ(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
50-55	22	22.0
56-60	31	31.0
61-65	41	41.0
66-70	6	6.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 3 แสดงอายุของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 61-65 ปี ร้อยละ 41.0 รองลงมา อายุระหว่าง 56-60 ปี ส่วนอายุที่มีจำนวนน้อยได้แก่ อายุระหว่าง 50-55 ปี และอายุระหว่าง 66-70 ปี (ร้อยละ 22.0 และ ร้อยละ 6.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

อาชีพ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ข้าราชการ	20	20.0
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	11	11.0
พนักงานบริษัทเอกชน	15	15.0
งานอิสระ	11	11.0
เจ้าของธุรกิจ	29	29.0
อื่นๆ	14	14.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 4 แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เป็นเจ้าของธุรกิจ ร้อยละ 29.0 รองลงมา เป็นข้าราชการ ร้อยละ 20.0 ส่วนอาชีพที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน,อื่นๆ,พนักงานรัฐวิสาหกิจ และงานอิสระ(ร้อยละ 15.0, ร้อยละ 14.0, ร้อยละ 11.0 และ ร้อยละ 11.0)

ตารางที่ 5 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว

รายได้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
70,000 USD	1	1.0
75,000 USD	6	6.0
80,000 USD	11	11.0
85,000 USD	7	7.0
90,000 USD	5	5.0
>100,000 USD	70	70.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 5 แสดงรายได้ของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่ผู้ท่องเที่ยวมีรายได้มากกว่า 100,000 USD ร้อยละ 70.0 รองลงมามีรายได้ 80,000 USD ร้อยละ 11.0 ส่วนรายได้ที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ 85,000 USD, 75,000 USD, 90,000 USD, และ 70,000 USD (ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 6.0, ร้อยละ 5.0 และร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์พฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เป็นการวิเคราะห์ถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตว่า มีความต้องการด้านใดบ้าง ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้

ค่าใช้จ่าย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
30,000 USD	70	70.0
35,000 USD	12	12.0
40,000 USD	12	12.0
45,000 USD	3	3.0
50,000 USD	1	1.0
80,000 USD	2	2.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 6 แสดงค่าใช้จ่ายของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่คาดว่าจะใช้ในการท่องเที่ยวครั้งนี้ พบว่า ส่วนใหญ่คาดว่าจะใช้จ่าย ประมาณ 30,000 USD ร้อยละ 70.0 รองลงมามี 2 ค่าใช้จ่ายที่เท่ากันที่คาดว่าจะใช้จ่ายในการท่องเที่ยวครั้งนี้ คือ 35,000 USD และ 40,000 USD ร้อยละ 12.0 ส่วนที่ค่าใช้จ่ายที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ 45,000 USD, 80,000 USD, และ 50,000 USD (ร้อยละ 3.0, ร้อยละ 2.0, และร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 7 แสดงการเดินทางมาจังหวัดภูเก็ต

เดินทางมาโดย	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เครื่องบิน	82	82.0
รถประจำทาง	17	17.0
รถยนต์	1	1.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 7 แสดงการเดินทางมาจังหวัดภูเก็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมา โดยเครื่องบิน ร้อยละ 82.0 รองลงมา รถประจำทาง ร้อยละ 17.0 และ รถยนต์มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.0

ตารางที่ 8 แสดงผู้ร่วมเดินทาง

ผู้ร่วมเดินทาง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คนเดียว	16	16.0
ครอบครัว	24	24.0
คนรัก	37	37.0
เพื่อน	23	23.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 8 แสดงผู้ร่วมเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมากับคนรัก ร้อยละ 37.0 รองลงมา เดินทางมากับครอบครัว และเดินทางมากับเพื่อนมีค่าใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 24.0 และ 23.0 ตามลำดับ)และเดินทางมาคนเดียวมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 16.0

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทาง

จำนวนผู้ร่วมเดินทาง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
0	16	16.0
1	54	54.0
2	7	7.0
3	15	15.0
4	7	7.0
6	1	1.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 9 แสดงจำนวนผู้ร่วมเดินทาง พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีผู้ร่วมเดินทาง 1 คน ร้อยละ 54.0 รองลงมา เดินทางคนเดียว ร้อยละ 16.0 และส่วนจำนวนน้อยนั้น ได้แก่ 3 คน, 2 คน, 4 คน, และ 6 คน (ร้อยละ 15.0, ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 7.0 และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนวันที่อยู่ในประเทศไทย

จำนวนวัน(วัน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10	12	12.0
11-20	57	57.0
21-30	20	20.0
31-40	9	9.0
40 ขึ้นไป	2	2.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 10 แสดงจำนวนวันที่อยู่ในประเทศไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาพักอยู่ในประเทศไทย 11-20 วัน ร้อยละ 57.0 รองลงนามี 21-30วัน ร้อยละ 20.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ น้อยกว่า 10 วัน, 31-40 วัน, และ 41 วันขึ้นไป (ร้อยละ 12.0, ร้อยละ 9.0, และร้อยละ 2.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนวันที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ต

จำนวนวัน(วัน)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 10	70	70.0
11-20	15	15.0
21-30	10	10.0
31-40	4	4.0
40 ขึ้นไป	1	1.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 11 แสดงจำนวนวันที่อยู่ในภูเก็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้เวลาในการอยู่ภูเก็ตน้อยกว่า 10 วัน ร้อยละ 70.0 รองลงมา 11-20 วัน ร้อยละ 15.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ 21-30 วัน, 31-40 วัน, และ 41 วันขึ้นไป (ร้อยละ 10.0, ร้อยละ 4.0, และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 12 แสดงความต้องการในการเปลี่ยนที่อยู่ขณะอยู่ในภูเก็ต

ความต้องการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ต้องการ	0	0.0
ไม่ต้องการ	100	100.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 12 แสดงความต้องการเปลี่ยนที่อยู่ในขณะอยู่ในจังหวัดภูเก็ต พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวทั้งหมดไม่ต้องการเปลี่ยนที่อยู่ในจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 100.0

ตารางที่ 13 แสดงเหตุผลที่มา

เหตุผลที่มา	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกษียณอายุ	8	8.0
ให้รางวัลกับตัวเอง	24	24.0
วันหยุดระยะยาว	20	20.0
มีคณแนะนำ	34	34.0
เทศกาลท้องถิ่น	14	14.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 13 แสดงเหตุผลที่มา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเพราะมีคนแนะนำมา ร้อยละ 34.0 รองลงมา มาเพราะต้องการให้รางวัลกับตัวเอง ร้อยละ 24.0 ส่วนเหตุผลที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ มาเพราะ วันหยุดระยะยาว, เทศกาลท้องถิ่น, และเกษียณอายุ (ร้อยละ 20.0, ร้อยละ 14.0, และร้อยละ 8.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 14 แสดงประเภทของที่พัก

ประเภทของที่พัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โรงแรม	44	44.0
รีสอร์ท	18	18.0
บังกะโล	13	13.0
เกสต์เฮ้าส์	12	12.0
บ้านเช่า	13	13.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 14 แสดงประเภทของที่พัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พักที่ที่พักประเภทโรงแรม ร้อยละ 44.0 รองลงมา รีสอร์ท ร้อยละ 18.0 ส่วน บังกะโลและบ้านเช่ามีจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 13.0 และเกสต์เฮ้าส์มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 12.0

ตารางที่ 15 แสดงที่ตั้งของที่พัก

ที่ตั้ง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
หันหน้าหาชายหาด	17	17.0
บนเขาสามารถมองเห็นทะเล	30	30.0
ติดชายหาด	17	17.0
ในสวนสามารถมองเห็นทะเล	7	7.0
บนเขา	25	25.0
ในสวน	1	1.0
อื่นๆ	3	3.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 15 แสดงที่ตั้งของที่พัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการพักบนเขาสามารถมองเห็นทะเล ร้อยละ 30.0 รองลงมา บนเขา ร้อยละ 25.0 และมี 2 ที่ตั้งที่มีจำนวนเท่ากัน ได้แก่ หันหน้าหาชายหาด และ ติดชายหาด ร้อยละ 17.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ ในสวนสามารถมองเห็นทะเล, อื่นๆ, และ ในสวน (ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 3.0 และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 16 แสดงแบบห้องพัก

แบบ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สุพีเรีย	80	80.0
ดีลัก	8	8.0
ห้องสุท	8	8.0
บ้านที่มีสระว่ายน้ำในตัว	4	4.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 16 แสดงแบบห้องพัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการพักห้องพักแบบสุพีเรีย ร้อยละ 80.0 รองลงมา มี 2 แบบที่มีค่าเท่ากัน คือ ดีลักและห้องสุท ร้อยละ 8.0 ส่วนแบบบ้านที่มีสระว่ายน้ำในตัวนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 4.0

ตารางที่ 17 แสดงชนิดของที่พัก

ชนิดที่พัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
บ้านเดี่ยว	49	49.0
ห้อง	45	45.0
บ้านแฝด	6	6.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 17 แสดงชนิดของที่พัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการพักบ้านเดี่ยว ร้อยละ 49.0 รองลงมาเป็นห้อง ร้อยละ 45.0 และ เป็นบ้านแฝดมีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 6.0

ตารางที่ 18 แสดงสไตล์ของห้องพัก

สไตล์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สมัยใหม่	8	8.0
ห้องดิน	25	25.0
ไทย	44	44.0
ตะวันออก	23	23.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 18 แสดงสไตล์ของห้องพัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการห้องพักสไตล์ไทย ร้อยละ 44.0 รองลงมา เป็นสไตล์ห้องดิน ร้อยละ 25.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ สไตล์ตะวันออก และ สมัยใหม่ (ร้อยละ 23.0 และ 8.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 19 แสดงประเภทของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งของห้องพัก

ประเภทของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วัสดุจากธรรมชาติ	24	24.0
แบบไทย	40	40.0
แบบสมัยใหม่	8	8.0
วัสดุโบราณ	25	25.0
อื่นๆ	3	3.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 19 แสดงประเภทของวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งของห้องพัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการวัสดุแบบไทยร้อยละ 40 รองลงมา มี 2 ประเภทที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ วัสดุโบราณ และ วัสดุจากธรรมชาติ (ร้อยละ 25.0 และ ร้อยละ 24.0 ตามลำดับ) ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ แบบสมัยใหม่ และ แบบอื่นๆ (ร้อยละ 8.0 และ 3.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 20 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สระว่ายน้ำ	46	46.0
สปา	22	22.0
อินเทอร์เน็ต	22	22.0
ห้องสมุด	8	8.0
โต๊ะพูล	1	1.0
อื่นๆ	1	1.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 20 แสดงสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการให้มีสระว่ายน้ำในที่พัก ร้อยละ 46.0 รองลงมา มี 2 อย่างที่มีจำนวนเท่ากัน คือ สปา และ อินเทอร์เน็ต ร้อยละ 22.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ ห้องสมุด, โต๊ะพูลและอื่นๆ (ร้อยละ 8.0, ร้อยละ 1.0 และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 21 แสดงพาหนะที่ใช้

พาหนะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
รถโรงแรม	44	44.0
เช่ารถจักรยานยนต์	1	1.0
เช่ารถยนต์	39	39.0
อื่นๆ	16	16.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 21 แสดงพาหนะที่ใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ใช้รถโรงแรม เป็นพาหนะ ร้อยละ 44.0 รองลงมา เช่ารถยนต์ ร้อยละ 39.0 ส่วนพาหนะที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ อื่นๆ และ เช่ารถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 16.0 และร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 22 แสดงวิธีการเดินทางมา

วิธีการเดินทาง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ติดต่อบริษัท	69	69.0
มาเอง	31	31.0
รวม	100	100.0

ตารางที่ 22 แสดง วิธีการเดินทางมา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะติดต่อ บริษัท ร้อยละ 69.0 รองลงมา มาเอง ร้อยละ 31.0

ตารางที่ 23 แสดงสถานที่ที่ต้องการไปเที่ยว

สถานที่	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วัด	12	12.0
ชายหาด	50	50.0
ฟาร์มเลี้ยงหอย	6	6.0
เกาะต่างๆในจังหวัดภูเก็ต	19	19.0
เกาะต่างๆในจังหวัดอื่นๆ	13	13.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 23 แสดงสถานที่ที่ต้องการไปเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการเที่ยวชายหาด ร้อยละ 50.0 รองลงมา เกาะต่างๆในจังหวัดภูเก็ต ร้อยละ 19.0 และที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ เกาะต่างๆในจังหวัดอื่นๆ, วัด, และฟาร์มเลี้ยงหอย (ร้อยละ 13.0, ร้อยละ 12.0, และ ร้อยละ 6.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 24 แสดงจังหวัดต่างๆที่ต้องการไป

จังหวัด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พังงา	27	27.0
กระบี่	49	49.0
ตรัง	2	2.0
สุราษฎร์ธานี	15	15.0
อื่นๆ	7	7.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 24 แสดงจังหวัดต่างๆที่ต้องการไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการไป จังหวัด กระบี่ ร้อยละ 49.0 รองลงมา จังหวัดพังงา ร้อยละ 27.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ จังหวัด สุราษฎร์ธานี, จังหวัดอื่นๆ และจังหวัดตรัง (ร้อยละ 15.0, ร้อยละ 7.0, และ ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 25 แสดงเกาะต่างๆที่ต้องการจะไป

เกาะ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกาะพีพี	30	30.0
หมู่เกาะในอ่าวพังงา	13	13.0
เกาะลันตา	20	20.0
เกาะไข่	2	2.0
หมู่เกาะสิมิลัน	7	7.0
หมู่เกาะสุรินทร์	11	11.0
อื่นๆ	17	17.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 25 แสดงเกาะต่างๆที่ต้องการจะไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการจะ ไป เกาะพีพี ร้อยละ 30.0 รองลงมา เกาะลันตา ร้อยละ 20.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ เกาะอื่นๆ,หมู่เกาะในอ่าวพังงา,หมู่เกาะสุรินทร์,หมู่เกาะสิมิลัน,และเกาะไข่ (ร้อยละ 17.0,ร้อยละ 13.0,ร้อยละ 11.0,ร้อยละ 7.0,และร้อยละ 2.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 26 แสดงกิจกรรมที่สนใจ

กิจกรรม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คำดูปะการังน้ำตื้น	9	9.0
ดำน้ำ	7	7.0
พายเรือ	4	4.0
อ่านหนังสือ	2	2.0
อาบแดด	34	34.0
นวดแผนไทย	26	26.0
กีฬาทางน้ำ	1	1.0
กอล์ฟ	10	10.0
ตกปลา	7	7.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 26 แสดงกิจกรรมที่สนใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจ การอาบแดด ร้อยละ 34.0 รองลงมา นวดแผนไทย ร้อยละ 26.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ กอล์ฟ, คำดูปะการังน้ำตื้น, ดำน้ำ, ตกปลา, พายเรือ, อ่านหนังสือ, และกีฬาทางน้ำ (ร้อยละ 10.0, ร้อยละ 9.0, ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 7.0, ร้อยละ 4.0, ร้อยละ 2.0, และร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 27 แสดงจุดประสงค์ที่มา

จุดประสงค์	จำนวน(คน)	ร้อยละ
พักผ่อน	60	60.0
รักษาสุขภาพ	14	14.0
ทัศนอาจร	23	23.0
เรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น	1	1.0
อื่นๆ	2	2.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 27 แสดงจุดประสงค์ที่มา พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาพักผ่อน ร้อยละ 60.0 รองลงมา ทัศนอาจร ร้อยละ 23.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ รักษาสุขภาพ ,อื่นๆ,และเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น (ร้อยละ 14.0,ร้อยละ 2.0,และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 28 แสดงประเภทของอาหาร

ประเภทของอาหาร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มังสวิวัติ	4	4.0
พื้นเมือง	2	2.0
ทะเล	33	33.0
เพื่อสุขภาพ	20	20.0
ไทย	33	33.0
ตะวันออก	3	3.0
ยุโรป	1	1.0
อื่นๆ	4	4.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 28 แสดงประเภทของอาหาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการอาหารทะเล และ อาหารไทย ซึ่งมีจำนวนที่เท่ากัน ร้อยละ 33.0 รองลงมา อาหารเพื่อสุขภาพ ร้อยละ 20.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ อาหารมังสวิวัติ,อาหารอื่นๆ,อาหารตะวันออก,

อาหารพื้นเมือง,และ อาหารยุโรป (ร้อยละ 4.0,ร้อยละ 4.0, ร้อยละ 3.0,ร้อยละ 2.0,และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 29 แสดงการแสดงที่สนใจ

การแสดง	จำนวน(คน)	ร้อยละ
คาบаре	16	16.0
ซัง	15	15.0
ภูเก็ตแฟนตาซี	42	42.0
รำไทย	23	23.0
อื่นๆ	4	4.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 29 แสดงการแสดงที่สนใจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจการแสดงภูเก็ตแฟนตาซี ร้อยละ 42.0,รองลงมา รำไทย ร้อยละ 23.0,ส่วนที่มีจำนวนน้อยได้แก่ คาบаре, โซวซัง,และอื่นๆ (ร้อยละ 16.0,ร้อยละ 15.0,และ 4.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 30 แสดงสิ่งที่อำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ล่าม	16	16.0
ไกด์	38	38.0
คนดูแลอย่างใกล้ชิด	13	13.0
รถฉุกเฉินประจำที่พัก	1	1.0
หมอประจำที่พัก	29	29.0
อื่นๆ	3	3.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 30 แสดงสิ่งที่อำนวยความสะดวก พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการไกด์ ร้อยละ38.0,รองลงมา หมอประจำที่พัก ร้อยละ29.0 ส่วนที่มีจำนวนน้อย ได้แก่ ล่าม

,คนดูแลอย่างใกล้ชิด,อื่นๆ,และ รถฉุกเฉินประจำที่พัก (ร้อยละ16,ร้อยละ 13,ร้อยละ3,และ ร้อยละ 1.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 31 แสดงเพศไคด์

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	53	53.0
หญิง	47	47.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 31 แสดงเพศไคด์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนักส่วนใหญ่ต้องการ ไคด์เพศชาย ร้อยละ 53.0 รองลงมา เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.0

ตารางที่ 32 แสดงอายุไคด์

อายุ(ปี)	จำนวน(คน)	ร้อยละ
30	8	8.0
35	52	52.0
40	40	40.0
รวม	100	100.0

จากตารางที่ 32 แสดงอายุไคด์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวนักส่วนใหญ่ต้องการ ไคด์อายุ 35 ปี ร้อยละ 52.0 รองลงมา 40 ปี ร้อยละ 40.0 และ 30 ปี ร้อยละ 8.0

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา “พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต” สำหรับบทนี้เป็นสรุปและข้อเสนอแนะ โดยมี 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 การอภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต”

ประชากรในการศึกษา คือนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต จำนวน 100 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม(Questionnaires) และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ และนำข้อมูลมาเสนอในรูปแบบการพรรณนา ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวรัสเซีย(ร้อยละ18.0) นักท่องเที่ยวเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 61-65 ปี (ร้อยละ 41.0) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย(61.0) และ เป็นเจ้าของธุรกิจ (ร้อยละ29.0) ที่มีรายได้มากกว่า 100,000 USD (ร้อยละ70.0)

5.1.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุชาวยุโรปที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

จากการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะ โดยสารมาโดยเครื่องบิน และ จะไม่ค่อยเดินทางมาคนเดียวย รวมถึงจำนวนวันที่มานั้นมาเป็นระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากส่วนใหญ่จะมาโดยการติดต่อกับบริษัทหรือตัวแทน เมื่อมาแล้วไม่มีความต้องการในการเปลี่ยนแปลงที่อยู่ เพราะแต่ละการเดินทางนั้นมาในระยะเวลาสั้นๆ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาตามคำแนะนำจากผู้อื่นที่เคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และในจังหวัดภูเก็ตรวมถึงบางคนนั้นไม่ได้มาประเทศไทยและจังหวัดภูเก็ตครั้งนี้เป็นครั้งแรก และส่วนใหญ่มักจะพักในที่พักที่เป็นลักษณะ โรงแรมซึ่งตั้งอยู่บนภูเขาและสามารถมองเห็นทะเลได้ เพราะนักท่องเที่ยวต้องการความปลอดภัยในการพักผ่อนเนื่องจากยังมีความหวาดกลัวจากเหตุการณ์ภัยจากสึนามิอยู่ แต่จะต้องการห้องพักในลักษณะบ้านเดี่ยวซึ่งมีรูปแบบแบบไทยๆ สิ่งสำคัญที่ต้องการให้มีในที่พักนั้น คือ สระว่ายน้ำ เพราะนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุนั้นชอบกิจกรรมที่ไม่โลดโผนและมีความเป็นสันโดษ รวมถึงยังต้องการใช้รถยนต์ของทางโรงแรมเป็นพาหนะเพราะคิดว่าจะมีความสะดวกและมีความปลอดภัยสูง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะทำการติดต่อบริษัทมากกว่าการมาเอง ส่วนสถานที่ที่ต้องการจะ ไปนั้นส่วนมากจะเป็นชายหาด เพราะการไปชายหาดสามารถอาบแดดและว่ายน้ำได้ด้วย และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังต้องการที่จะไปเที่ยวที่เกาะพีพี ในจังหวัดกระบี่อีกด้วยซึ่งเกาะพีพีเป็นเกาะที่เหมาะสมแก่การดำดูปะการังน้ำตื้น เนื่องจากเกาะพีพีมีทัศนียภาพทางทะเลที่สวยงาม รวมถึงการเดินทางจากจังหวัดภูเก็ต ไปนั้นใช้เวลาเพียง 45 นาที โดยเรือเฟอร์รี่ และบริษัทหรือตัวแทนมักจะขาย โปรแกรมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตควบคู่กับการไปเที่ยวเกาะพีพีอีกด้วย ส่วนกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สนใจ คือ การอาบแดด และการดำดูปะการังน้ำตื้น เพราะนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการมาพักผ่อน และชอบทำอะไรที่ไม่โลดโผน เนื่องจากนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ศึกษานี้มีพฤติกรรมแตกต่างจากนักท่องเที่ยวทั่วไป อีกทั้ง ยังต้องการอาหารทะเลและอาหารไทยเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการแสดงที่นักท่องเที่ยวสนใจนั้น จะสนใจการแสดงของภูเก็ตแฟนตาซี เนื่องจากการแสดงที่มีชื่อเสียงของจังหวัดภูเก็ตและบริษัทหรือตัวแทนนั้นมักจะขายรวมอยู่ใน โปรแกรม อีกทั้งยังเป็นการแสดงที่มีการแสดงของช้างร่วมด้วย สุดท้ายนี้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มองว่ามักคุเทศก์หรือ ไกด์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการเดินทางท่องเที่ยวและเป็นสิ่งที่จะช่วยในการอำนวยความสะดวกในการเดินทางเนื่องจากนักท่องเที่ยวบางประเทศนั้น ไม่มีความชำนาญในการสนทนาภาษาอังกฤษรวมถึงคนที่จะช่วยทำให้ทราบถึงข้อมูลของจังหวัดภูเก็ต ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นมักคุเทศก์หรือ ไกด์นั้นเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ต้องการ และเพศของมักคุเทศก์หรือ ไกด์ที่ต้องการนั้นส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุประมาณ 35 ปี เพราะผู้ชายนั้นสามารถช่วยเหลือ

ได้ทั้งในทางกายภาพและทางปฏิภาณ ไทวพรินได้คิดว่าผู้หญิง ซึ่งทำให้รู้สึกได้ว่ามีความปลอดภัยมากกว่า

5.2 การอภิปรายผล

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวยุโรปที่สูงอายุนั้นจะคิดค่อบริษัทมากกว่าการมาเอง และส่วนใหญ่จะโดยสารมาโดยเครื่องบิน รวมถึงการที่มีคนแนะนำและได้รับข่าวสารจากหลายๆ ทางให้มาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตและประเทศไทย และบางคนนั้นเคยมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และจังหวัดภูเก็ตแล้ว ส่วนรูปแบบกิจกรรมของนักท่องเที่ยวที่สนใจนั้นจะเป็นการอาบแดดและการดำดูปะการังน้ำตื้น เพราะมีความสันโดษและไม่โลด โผน รวมถึงความต้องการที่พักในลักษณะโรงแรมนั้นมีมากที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุภชาติ สุพานิช (2544) การใช้บริการจองที่พักและนำเที่ยวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกในเขตจังหวัดภูเก็ต นักท่องเที่ยวใช้อินเทอร์เน็ต ตัวแทนการท่องเที่ยวหรือสายการบิน และสอบถาม จากเพื่อนที่เคยมาประเทศไทย เพื่อหาข้อมูลการท่องเที่ยวในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ในอินเทอร์เน็ต Search Engine Website เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการหาข้อมูล การท่องเที่ยวที่สำคัญที่สุด โดยภาษาอังกฤษยังเป็นภาษามาตรฐานที่ถูกเลือกเป็น อันดับที่ 1 นักท่องเที่ยวจะใช้บริการจากเว็บไซต์เพื่อค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยว เป็นอันดับแรก ใช้บริการอื่น ๆ เป็นอันดับรองลงมา นักท่องเที่ยวเลือกที่จะติดต่อ กับผู้ให้บริการในแบบออนไลน์มากกว่าการใช้จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สอบถาม เว็บไซต์ที่มีภาพลักษณ์เป็นตัวแทนนำเที่ยวเป็นเว็บไซต์ที่มีผู้จองผ่านมากที่สุด และมีผู้บอกว่าการเดินทาง ครั้งต่อไปจองผ่านทางอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 28.9 รูปแบบการท่องเที่ยวและประเภทที่พักที่จองกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็น ที่นิยมของนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ การไปท่องเที่ยวตามเกาะแก่งเพื่อดำน้ำชมปะการังน้ำตื้น รองลงมาคือการนวด อบสมุนไพรแผนไทย เที่ยวชมเมืองภูเก็ต การขี่ช้าง ผจญภัยในป่า ชมการแสดงโชว์ และดำน้ำแบบ SCUBA ที่พักที่นักท่องเที่ยวจองผ่าน อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ โรงแรม

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุนั้นมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตนั้นซึ่งอาจมีทั้งมาทำนุในจังหวัดภูเก็ต โดยใช้ระยะเวลาในการทำงานครั้งหนึ่งระยะเวลาอันยาวนานๆและระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งส่วนใหญ่มาเพราะมีคนแนะนำให้มาท่องเที่ยว,ให้รางวัลกับตัวเอง,และวันหยุดระยะยาวเป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นเหตุผลสำคัญที่ช่วยกระตุ้นและเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจของ

นักท่องเที่ยวที่ตัดสินใจมาท่องเที่ยวและการทำกิจกรรมในรูปแบบต่างๆระหว่างการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ William Wells ที่กล่าวถึง แรงจูงใจที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการตัดสินใจในการเดินทางของนักท่องเที่ยว ซึ่งมีองค์ประกอบด้านสิ่งกระตุ้นความต้องการในการท่องเที่ยว ดังนี้ หมายถึง ความน่าสนใจของสิ่งจูงใจต่างๆของสถานที่ท่องเที่ยวอันเป็นสิ่งชักนำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจที่จะเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ดังกล่าว หรือ ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวสามารถที่จะเดินทางเพื่อการพักผ่อน หรือ ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น วันหยุดประจำปี สัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้ทำการศึกษาส่วนใหญ่แก่นักท่องเที่ยวชาวยุโรป ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ชอบที่ทำกิจกรรมที่มีความสันโดษ มากกว่าการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เช่น การอาบแดด

ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต่อเนื่อง ทฤษฎีนี้มีแนวความคิดว่าผู้สูงอายุจะเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมอย่างมีความสุขนั้น ขึ้นกับบุคลิกภาพและแบบแผนชีวิตของแต่ละคน เช่น บุคคลที่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมในสังคมก็จะมีกิจกรรมเหมือนเดิมเมื่ออายุมากขึ้น ส่วนผู้ที่ชอบสันโดษ ก็จะแยกตัวออกจากสังคมเมื่ออายุมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ประกอบการโรงแรม

1. ผู้ประกอบการโรงแรมแต่ละแห่งควรจัดให้มีสระว่ายน้ำเนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติส่วนใหญ่ต้องการให้มีสระว่ายน้ำในที่พัก
2. ผู้ประกอบการควรจัดให้มีที่ไว้สำหรับอาบแดดรองรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบการอาบแดด
3. ควรสร้างที่พักบนภูเขาแต่สามารถมองเห็นทะเลได้เพราะนักท่องเที่ยวชาวยุโรปผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่ไม่โลดโผนและต้องการความปลอดภัยสูงส่งผลให้นักท่องเที่ยว

ชอบที่จะพักในที่ที่ปลอดภัย และมีความต้องการที่จะพักอยู่บนภูเขาแต่สามารถมองเห็นทะเลได้ เนื่องจากนักท่องเที่ยวยังมีความหวาดกลัวจากเหตุการณ์สึนามิอยู่

4. ผู้ประกอบการควรจัดให้ที่พักมีกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีการใช้จ่ายและใช้เวลาในที่พักที่มากขึ้นและต้องการพักให้นานขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ควรจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาเที่ยวและใช้จ่ายในจังหวัดภูเก็ตมากขึ้น
2. ควรมุ่งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่มีคนนิยมให้มากยิ่งขึ้น ในการแนะนำถึงสถานที่ที่น่าท่องเที่ยวและกิจกรรมอะไรบ้างที่น่าสนใจ
3. ภาครัฐควรให้การสนับสนุนในการปรับปรุงการกิจกรรมที่ให้ความหลากหลายขึ้น รวมถึงให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่เป็นผู้สูงอายุ เนื่องจากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้จะมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นๆ เช่น ต้องการความปลอดภัยเป็นหลัก และ ชอบกิจกรรมที่มีความสันโดษค่อนข้างสูง
4. ควรมีการตรวจสอบและสร้างมาตรฐานให้นักท่องเที่ยวที่สามารถดูแลนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในเชิงคุณภาพเนื่องจากสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ลึกกว่าการทำวิจัยเชิงปริมาณ
2. ควรศึกษาผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไปเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุที่ผู้ศึกษาได้ศึกษามานั้นอายุดค่อนข้างน้อย
3. ควรมีการสังเกตการณ์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุ เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

Questionnaire for Studying the behavior of the tourists who is coming to Phuket

1. Where are you from?.....
2. Gender
 - 1 male
 - 2 Female
3. Age
 - 1 50-55 years
 - 2 56 – 60 years
 - 3 60-65 years
 - 4 66 – 70 years
 - 5 71-75 years
 - 6 76 – 80 years
 - 7 > 81 years
4. Occupation
 - 1 Government officer
 - 2 State employee
 - 3 Private employee
 - 4 Free lance
 - 5 Owner business
 - 6 Other, (Please specify)....
5. Family's income
 - 1 30,000 USD/year
 - 2 35,000 USD/year
 - 3 40,000 USD/year
 - 4 45,000 USD/year
 - 5 50,000 USD/year
 - 6 55,000 USD/year
 - 7 60,000 USD/year
 - 8 65,000 USD/year
 - 9 70,000 USD/year
 - 10 75,000 USD/year
 - 11 80,000 USD/year
 - 12 85,000 USD/year
 - 13 90,000 USD/year
 - 14 95,000 USD/year
 - 15 >100,000 USD/year
6. How much do you plane to spend money for this trip?
 - 1 30,000 USD
 - 2 35,000 USD
 - 3 40,000 USD
 - 4 45,000 USD
 - 5 50,000 USD
 - 6 55,000 USD
 - 7 60,000 USD
 - 8 65,000 USD
 - 9 70,000 USD
 - 10 75,000 USD

- 3 Pool Villa 4 Suit room
- 5 Other, (Please specify)...
17. Which kind of place do you want?
- 1 House 2 Rooms
- 3 Twin house 4 Other, (Please specify)....
18. Style of the place that you want to stay.
- 1 Garden style 2 Modern style
- 3 Local style 4 Other, (Please specify)....
19. Furniture
- 1 materials that made from nature 2 Thai style
- 3 Modern style 4 antique style
- 5 Other, (Please specify)....
20. What do you want to the facility?
- 1 Swimming pool 2 Spa
- 3 Internet 4 Fitness
- 5 Library 6 For sunbath
- 7 Karaoke room 8 Pool table
- 9 Bicycle 10 Movic/CD/VCD for rent
- 11 Mini mart 12 oversea telephone
- 13 Souvenirs shop 14 Other, (Please specify)..
21. Vehicle to travel in Phuket
- 1 Hotel's car 2 Rent a motorcycle
- 3 Rent a car 4 Other, (Please specify)...
22. How do you come to Phuket?
- 1 Contact with tour company 2 Back pack
23. Which place do you want to go?
- 1 Temple 2 Monument
- 3 Museum 4 Bar
- 5 Beach 6 pub

- 7 Karaoke
 8 Water-fall
- 9 Shell farm
 10 Some Islands in Phuket
- 11 Some Islands in other provinces
 13 Other, (Please specify)...
24. Which province do you want to go?
- Pund-nga
 Krabi
- Trang
 Surattani
- Other, (Please specify).....
25. Which Island do you want to go?
- 1 P-P Island
 2 Islands in Pang-nga bay
- 3 Lanta Island
 4 Kai Island
- 5 Yaw Island
 6 Simirun island group
- 7 Surin island group
 8 Other, (Please specify)...
26. Activity that you are interested.
- 1 Snorkeling
 2 diving
- 3 Rowing
 4 Reading
- 5 Sunbathing
 6 Thai massage
- 7 Water sport
 8 swimming
- 9 Golf
 10 Fishing
- 11 Other, (Please specify)....
27. Your purpose for this trip.
- 1 Relaxing
 2 Health care
- 3 Sight-seeing
 4 Learn local culture
- 5 Learn Thai history
 6 Other, (Please specify).....
28. Your favorite food
- 1 vegetarian food
 2 Local food
- 3 Sea food
 4 food for health
- 5 Thai food
 6 Other, (Please specify).....
29. What show are you interested?
- 1 Cabare
 2 Elephant show

- 3 Phuket fantasia 4 Thai dancing
5 Other, (Please specify).....

30. What do you want to make you comfortable?

- 1 Interpreter 2 Guide
3 Someone that can take care of you 4 Ambulance at the residence
5 Doctor at the residence 6 Wheelchair
7 Other, (Please specify).....

31. Gender of guide that you want

- 1 Male 2 Female

32. Age of guide.....years.

บรรณานุกรม

หนังสือและบทความในหนังสือ

นิพนธ์ แจ้เยี่ยม. จิตวิทยาชุมชน. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต. ภูเก็ต, 2543.

สุวีร์คน์ เศษทวิวรรณ. พฤติกรรมนักท่องเที่ยว. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น, 2544.

เอกสารอื่นๆ

จารุวรรณ แสงจันทร์. “พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2545.

ฐานะพงศ์ กออุดม. “โอกาสและข้อจำกัดในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต”. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2549.

ณัฐวุฒิ สายอ่อง. “พฤติกรรมการดูแลตนเองกับภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชนบ้านเกาะมะพร้าว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต”. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต, 2547.

ศรัยสุดา เลียงไพศาล. “การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต ของนักท่องเที่ยวชาว ต่างประเทศในปี 2000”. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2543.

พนิตนาฏ วิสุทธิธรรมและคณะ. “วิธีการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุภาคใต้และความต้องการบริการทางสังคม ศึกษาเฉพาะกรณี : จังหวัดตรัง”. ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้, 2542.

พรเทพ ศิริวนารังสรรค์ และคณะ. "คุณภาพชีวิตและภาวะซึมเศร้าของผู้สูงอายุในประเทศไทย ปี 2546". กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2546.

ศุภชาติ สู่พานิช. "การใช้บริการจองที่พักและนำเที่ยวผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ของนักท่องเที่ยว จากกลุ่มประเทศยุโรปตะวันตกในเขตจังหวัดภูเก็ต". วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2544.

ศุภรานันท์ กาพย์พิมาย. "ประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของอำเภอพิมาย". วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก, 2459.

Books

Adler, Alfred, Social Interest: A Challenge to Mankind. New York, Putman (Capricorn Books); 1964.

Cohen, E. Toward A Sociology of International Tourism in Social; 1972.

G.A. Schmoll. Tourism Promotion. Geneva; 1976.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ นางสาว ธารณา คู่พงษ์กร
วัน เดือน ปี เกิด 29 กรกฎาคม 2522
ปัจจุบันอยู่ 29 จรัญสนิทวงศ์ 95/1 แขวงบางอ้อ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร
ภูมิลำเนา อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

ประวัติการศึกษา

2539 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียน ชางตาครู๊ส คอนแวนท์
2548 ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก
2550 หลักสูตร รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก

ประวัติการทำงาน

2540-2548 พนักงานด้านการประชาสัมพันธ์ วิจิตร รีสอร์ท จังหวัดภูเก็ต